וועטער :
וועטער : קלאר און ווארים

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

דאס אידישע ווארט

THE GATEWAY OF THE WEST

THE ISRAELITE PRESS

זון אויפגאנג — 4.33
זון אונטערגאנג — 8.31

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדע עטאבלירט אין 1910 דערשיינט יעדן טאג

Vol. 20, No. 139. Winnipeg, Monday July 14, 1930. Published daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג. מאנטאג יח'-תמוז, תר"צ.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

סאוועט רעגירונג באטראכט פלענער פאר אידישער מאסן קאלאניזאציע אין קרים

נייע הונדערט טויזנט העקטאר באדן אויסגעטיילט פאר אידישער קאלאניזאציע. — פלאנעוועט אויסצוטריקענען סיוואשער זומפן און באוואסערן טרוקענעם באדן.

(ספעציעלע טעלעגראמע צו "דאס אידישע ווארט" פון "איטא")

מאסקווע, יולי 14 (איטא). — דער "סאוונארקאם" האט גוטגעהייסן דעם באשלוס פון'ם לאנד קאמיסאריאט אויסצוטיילן נייע הונדערט טויזנט העקטאר באדן פאר אידישער קאלאניזאציע אין קרים. די קרימער רעגירונג וועט איצט אינסטרואירט ווערן פון'ם "סאוונארקאם" אויסצוטיילן דעם דאזיקן באדן אין משך פון איין חודש צייט.

דער סאוונארקאם האט גלייכצייטיק באטראכט ריזיקע פלענער פון אמעלאריאצי (באדן צוגרייטונג) אין קרים, וואס וועט גוואלדיק פארגרעסערן דעם פאסיקן פאר קאלאניזאציע שטח און וועט דערמעגלאכן דארטן א מאסן קאלאניזאציע.

די פלענער זיינען, — צו באוואסערן די קרימער פעלדער, וואס ליידן איצט אפט פון טריקעניש, מיט די וואסערן פון'ם דניעפער, און דורכצופירן קאנאלן און אויסטריקענען די זומפן פון'ם סיוואש, ביים מזרח ברעג פון קרים, וואס וועט עפענען א נייעם גרויסן פרוכטבארן שטח פאר קאלאניזאציע.

די רעגירונג אין מאסקווע האט באשלאסן צו שיקן קיין קרים א ספעציעלע קאמיסיע פון אינזשינערן, שוין די וואד'-אונטערצוזוכן דעם דאזיקן פראיעקט.

דער פראיעקט איז פארבונדן מיט אויסגאבן פון צוויי הונדערט מיליאן רובל, אבער דערפאר, ווען ער וועט פארענדיקט ווערן, וועט עס ווערן מעגלאך צו אנטוויקלען אין קרים א גרויסע קאטאן (באוול) פראדוקציע, רייז פלאנטאציעס און וויינגערטנער, און פראדוצירן אין אזעלכע גרויסע קוואנטיטעטן, אז עס זאל מעגלאך זיין צו עקספארטירן א סך פון די פראדוקטן קיין אויסלאנד.

אידיש שטעטל אין פוילן אפגעברענט

ווארשע, יולי 14 (איטא). — דאס שטעטל בלאשקי, ארום קאליש, האט שווער געליטן פון א שריפה. א סך הייזער זיינען פארניכטעט געווארן פון'ם פייער, און הונדערט אידישע פאמיליעס זיינען פארבליבן אן א דאך איבער'ן קאפ.

אנגעזעענער עדמאנטאנער אידישער תושב פריצייטיק געשטארבן

(ספעציעלע דעפעשע צו "דאס אידישע ווארט" פון י. באלצאן)

עדמאנטאן, אלבערטא, יולי 12. — זעליק סלוצקער, אן עדמאנטאנער תושב פאר די לעצטע פערצן יאר, איז דא געשטארבן לעצטן דאנערשטאג, נאך אן אפעראציע וואס ער האט דורך געמאכט מיט א וואך צוריק. די לויה איז פארגעקומען פרייטאג. א גרויסער עולם האט אים באגלייט צו זיין אייביקער רו.

דער פארשטארבענער האט איבערגעלאזט זיין פרוי, צוויי טעכטער, דריי זין און אן אייניקל.

דער פארשטארבענער איז געקומען אין קאנאדע אין 1913 פון א קליין שטעטל פון ווייס-רוסלאנד, און ער האט זיך באזעצט אין קאלגארי.

ווי די מייסטע אימיגראנטן האט ער דורכגעמאכט אין קאלגארי שווערע צייטן. שפעטער האט ער אריבערגעבראכט זיין פרוי און קינדער און אין 1916 איז ער אריבערגעפארן מיט זיין פאמיליע אין עדמאנטאן וואו ער האט געלעבט ביז זיין טויט. אין עדמאנטאן האט ער זיך די לעצטע יארן באשעפטיקט אלס פוטער-ווארג הענדלער.

זיין פריצייטיקער טויט האט געמאכט א שווערן איינדרוק אויף דער עדמאנטאנער אידישער קהילה. דער פארשטארבענער איז געווען אין די מיטעלע יארן. אלע עדמאנטאנער אידן דריקן אויס זייער טיפסטן מיטגעפיל צו דער אלמנה און יתומים אין זייער שווערן פארלוסט.

(::)

וויסנשאפטסלייט דערפינדן א "פסיכאלאגישן אוטאמא-מאביל"

א "פסיכאלאגישער אוטאמאביל" איז געשאפן געווארן אין אהייא שטאט אוניווערסיטעט, קאלאמבוס, צו באשטעטיקן די אורזאך פארוואס "דרייווערס" האבן אזויפיל עקסידענטן.

דער דאזיקער נייער אפאראט וועט פארערגיסטרירן יעדער באוועגונג פון דעם אוטאמאביל דרייווער, און אין פאל פון אן עקסידענט וועט דער אפאראט דערציילן די גאנצע געשיכטע ווי אזוי ער איז פארגעקומען.

דער "פסיכאלאגישער אוטאמאביל" איז דערפונדן געווארן פון דעם דעפארטמענט פון פסיכאלאגיע.

רעגן מאכט א סוף צו היץ כוואליע, וואס האט געקאסט 173 קרבנות

שיקאגא, איל., יולי 14. — א רעגן האט לעצטן אוונט געמאכט א סוף צו דער שרעקלאכער היץ-כוואליע אינ'ם מיטעל-וועסט, וואס האט געקאסט 173 מענשלאכע לעבנס און הונדערטע פאר'חלש'טע פון היץ, און וואס האט צעשעדיקט די תבואות אויף די פעלדער.

סט. לואיס, אינ'ם מיסורי טאל, האט אמשווערסטן געליטן פון דער היץ. זעקס טעג נאכאנאנד האט דער טערמאמעטער דארטן דערגרייכט איבער 100 גראד איבער נול שאטן. 51 מענשן זיינען דארטן פאר דער צייט געשטארבן פון דער שרעקלאכער היץ.

אויף די פארמס פון דרום אילינאי, וואו די היץ איז געווען ניט קיין קלענערע, האבן פארמערס געהאנדלט ווי אין די טראפישע לענדער, — די גאנצע ארבעט אויף די פעלדער איז פון זיי געטאן געווארן דורך די נעכט, און זיי האבן גערוט בייטאג.

אין אייאווא, וואו די טעמפעראטור האט אויך דערגרייכט איבער 100, זיינען א סך בהמות אומגעקומען פון היץ.

שיקאגא האט נאך א קליינעם איבערברוך געהאט ווידער א שרעקלאך הייסן טאג דעם שבת, און הונדערטער טויזנטער מענשן זיינען אנטלאפן פון שטאט צו די באד-פלעצער ביי די ים-ברעגן.

די רעגנס פון לעצטן אוונט האבן געבראכן די היץ אין די מיטעל-וועסט שטאטן, און די באפעלקערונג האט אפגעאטעמט מיט פארלייכטערונג.

(::)

נייע גזירה אין ליטע צו בארויבן אידן פון זייער שטיקל ברויט

קאונע, יולי 14 (איטא). — א נייער עקאנאמישער קריזיס דראעט דער אידישער באפעלקערונג פון ליטע, וואס באשטייט אמייסטנס פון הענדלער. די רעגירונג האט באשלאסן אריבערצופירן די מארק-פלעצער פון די אידישע געגנטן אין די שטעטלאך, אין די ניט-אידישע קווארטאלן. די אידישע הענדלער, בעל-מלאכה'ס און געשעפטסלייט זיינען קאנצענטרירט ארום די מארק-פלעצער און מאכן א לעבן פון באזארגן דעם פויער מיט זיינע באדערפענישן, און ווען די מארק-פלעצער וועלן איבערגעפירט ווערן, וועלן די אידן פארלירן זייערע קונים.

אנגעזעענער יונגער אידישער מאלער טויט

ווארשע, יולי 14 (איטא). — זיגפריד קאמינסקי, א יונגער אידישער מאלער וואס האט זיך דערווארבן א גרויסן נאמען אין דער קינסטלערישער וועלט, איז דא געשטארבן אין עלטער פון 26 יאר.

קאמינסקי איז געבארן געווארן אין טשעכאסלאוואקיע. כאטש ער איז נאך געווען אזוי יונג, איז ער שוין געווען בארימט ווי א קאנסטרוקטיווער אידישער מאלער.

מאניטאבא וועט פייערן מארגן איר זעכציק-יאריקן יובילעי

אין דער לענג און אין דער ברייט פון מאניטאבא וועט מארגן, יולי 15טן, פייערלאך געפראוועט ווערן דער יום-טוב פון דעם 60-יאריקן יובילעי זינט מאניטאבא איז געווארן א פראווינץ און א מיטגליד פון דער קאנאדער פעדעראציע.

באזונדערס פייערלאך וועט דער יום-טוב דורכגעפירט ווערן אין דער מעטראפאליע פון דער פראווינץ אין וויניפעג. דאס פראגראם דא פאר מארגנדיקן טאג איז פאלגנדיקע:

10.45 אינדערפרי. מעיארס אויפנאמע פאר לופט-פליער אויפ'ן סטיווענסאן פעלד.

11.15 פרי. פאראד פון לופט-פליער קארפוס צום פארלאמענט פלאץ און אויפנאמע פאר זיי פון לייטענאנט גאווערנאר מעקגרעגאר, פרעמיער קינג און פרעמיער ברעקען.

11.30 אינדערפרי. פייערלאכע צערעמאניע פון איבערנעמען די נאטירלאכע רייכטימער, אין פארלאמענט הויף, מיט קאנאנען סאלוטן (פרעמיער קינג וועט אפיציעל איבערגעבן די רייכטימער צו פרעמיער ברעקען).

12.30 נ.מ. לאנטשאן פון דער פראווינציעלער רעגירונג.

2 נ.מ. אנפאנג פון פראגראם פון פאלקס-טענץ און כאר געזאנג פון פארשיידענע נאציאנאליטעטן אין סיטי פארק (ביז 5 נ.מ.).

2.30 ביז 5 אטלעטישע ספארטן פון קינדער אין אסינאבאין פארק.

2.30 ביז 5. אלגעמיינע טענץ אויפ'ן גראז אין פארק.

7.30 נ. מ. פלי-פראגראם אויף סטיווענסאן פעלד, פון לאקאלע לופט-פליער און פון געסט.

9.30 ביז 10.30. פייערווערק.

10.30 ביז האלבע נאכט. טענץ אויפ'ן באדן פון עראדראם.

(::)

גן-עדן פאר מאטאריס-טען: גאזאלין פריי אין סעאטל.

סעאטל, יולי 14. — א סך וויניפעגער אוטאמאביל אייגנטימער, פונקט ווי אין די אנדערע שטעט אין קאנאדע און אמעריקע, ביי וועמען א גאלאן גאזאלין איז ניט קיין קליינע פראבלעם אין די איצטיקע שווערע צייטן וועלן געוויס מקנא זיין די נייעס, אז אין א גאזאלין סטאנציע, אין סעאטל, גיט מען היינט אוועק גאזאלין אומזיסט צו יעדן מאטאריסט וואס עס קומט איבערבייטן זיין אויל.

צוליב דער קאנקורענץ איז לעצטע וואך אין סעאטל פארקויפט געווארן א גאלאן גאזאלין פאר פינף סענט, און פון די דאזיקע פינף סענט מוזן די אייגנטימער פון די גאזאלין סטאנציעס באצאלן דריי סענט אין שטייערן צו דער רעגירונג.

דער אלגעמיינער פרייז פאר א גאלאן גאזאלין אין סעאטל, איז געווען לעצטנס פון 8 און א האלב ביז 9 און א האלב סענט.

(::)

פלאנען קאנפערענץ פון אלע מאכמעדאנישע לענדער וואס געפינען זיך איצט אין פאלעסטינע

יפו, יולי 14 (איטא). — א פארשלאג, אז די גרויסע צאל מאכמעדאנישע פארשטייער פון עגיפטן, איראק, אינדיע, פערסיע, יאווע און אנדערע מאכמעדאנישע לענדער וואס געפינען זיך איצט אין פאלעסטינע אין צוזאמענהאנג מיט דעם פארהער פון דער כותל-מערבי קאמיסיע, זאלן אפהאלטן א קאנפערענץ, וואס זאל שאפן א פארשטענדיקונג צווישן די מאכמעדאנער אין פארשיידענע לענדער, איז געמאכט געווארן אין דער היינטיקער אויסגאבע פון דער אראבישער צייטונג "פאלעשטיין".

באריכטנדיק וועגן דעם דאזיקן פארשלאג, דערקלערט די אראבישע צייטונג, אז די כותל מערבי פראגע איז אנטשטאנען פון דער אלגעמיינער לאגע פון די אראבער אין פאלעסטינע.

(::)

ארגאניזאציע פון וועלאסיפעד גנבים אנטדעקט

אן ארגאניזירטע גרופע גנבים וועלכע האבן זיך ספעציאליזירט אין גנב'ענען בלויז וועלאסיפעדן, זיינען לעצטע וואך געכאפט געווארן פון דעם בייסיקל דעטעקטיוו, אי. מעקארקוואדייל, פון דער שטאטישער פאליציי.

אין פארלויף פון די לעצטע צוויי יאר זיינען אין וויניפעג גע'גנב'עט געווארן דורכשניטלאך 125 וועלאסיפעדן יעדן מאנאט, און מען גלייבט, אז די דאזיקע גנבים זיינען אמייסטן פאראנטווארטלאך פאר די דאזיקע גנבות. די דאזיקע גרופע ווערט אנגעפירט פון דריי מענער וועלכע וואוינען אין א קליין שטעטל עטלאכע מייל צפון פון וויניפעג. עס איז אויסגעפונען געווארן, אז די גע'גנב'עטע וועלאסיפעדן ווערן פארקויפט אזוי נידעריק ווי $3 א שטאק.

צוויי פארדעכטיקע מענער זיינען שוין ארעסטירט געווארן. נאך איינינקע ארעסטן וועלן ווארשיינלאך אין גיכן געמאכט ווערן, און היינטיקע וואך וועט דער ענין דורכגעלופטערט ווערן אין פראווינציעלן פאליציי געריכט.

קאראלס אידישע געליבטע האט חתונה פאר אמעריקאנער

ווין, יולי 12. — קרובים פון מאדאם מאגדא לופעסקו, אידישע געליבטע פון קעניג קאראל פון רומעניע, וועלכער האט צוליב איר געהאט פארלארן זיין טראן, — זאגן, אז זי האט ניט נאכגעפאלגט דעם קעניג קיין בוקארעסט, ווי עס איז געווען געמעלדעט, נאר זי געפינט זיך איצט אין שווייצאריע, און אז זי האט אפגעמאכט מיט קאראלן, אז זי זאל זיך מער צו אים ניט אומקערן.

איר משפחה דערציילט ווייטער, אז זי איז פאר'קנס'ט געווארן, ווי זיי האבן אויסגעפונען, צו אן אמעריקאנער בירגער, מיט וועלכן זי וועט קירצלאך חתונה האבן.

(::)

ליבאוויטשער רבי אויפגענומען פון פרעזידענט האוווער

וואשינגטאן, יולי 14 (איטא). — דער ליבאוויטשער רבי און זיין איידים גורריה, זיינען אויפגענומען געווארן פון פרעזידענט האוווער. צוזאמען מיט זיי זיינען אויך געווען ה. קרעמער, פרעזידענט פון אגודת "חב"ד", ה. פאגעלמאן וויצע-פרעזידענט פון אגודת "חב"ד" און ארטור ראבינאוויץ פון באסטאן.

דער ליבאוויטשער האט דערקלערט דעם פרעזידענט, אז איידער ער פארט אפ דעם 16טן יולי פון אמעריקע האט ער זיך געוואלט זעען מיט'ן פרעזידענט און אים זאגן ווי הויך ער שעצט אפ דעם פאקט וואס אידן האבן די פולשטענדיקע רעליגיעזע פרייהייט.

גורריה האט אויך באדאנקט דעם פרעזידענט פאר דער שטעלונג וואס אמעריקע האט גענומען בעת די לעצטע ראיאטן אין פאלעסטינע.

ביידע רבנים האבן געמאכט א זייער א גוטן איינדרוק אויף דעם פרעזידענט.

(::)

ערנסט טאלער פאדערט, אז רוסישע שרייבער זאלן אריינגענומען ווערן אין אינטערנאציאנאלן "פען" קלוב

ווארשע, לויט פאסט (איטא). — דער בארימטער דייטש אידישער דיכטער ערנסט טאלער, האט פאראורזאכט א סענסאציע אויף דעם אינטערנאציאנאלן "פען" קאנגרעס, וואס איז דא אפגעהאלטן געווארן, בעת ער איז ארויסגעטראטן מיט א רעדע, פאדערנדיק, אז די ליטעראטן פון סאוועט רוסלאנד זאלן אריינגענומען ווערן אלס מיטגלידער פון דעם אינטערנאציאנאלן "פען" קלוב.

דער דאזיקער פארשלאג האט ארויסגערופן א הייסע דיסקוסיע אויף דעם קאנגרעס, און צום סוף איז אנגענומען געווארן א רעזאלוציע, אז "עס זאלן איינגעלאדן ווערן אנדערע לענדער, וועלכע געהערן ביז איצט ניט צו דער 'פען' באוועגונג".

נאך א פאגראם אויף אידן אין רומענישן שטעטל

רעגירונג באשליסט אנצונעמען שטרענגע מיטלען קעגן אנטי-סעמיטישע אגיטאטארן, האפנדיק צו מאכן א סוף צו אנטי-אידישע עקסצעסן.

בוקארעסט, יולי 14 (איטא). — די אנטיסעמיטן האבן פארניכטעט די אידישע קראמען אינ'ם שטעטל בעלעצעאנא, לויט א באריכט וואס איז אנגעקומען צום אינערן מיניסטעריום. דער באריכט לויטעט, אז די אנטיסעמיטישע אגיטאטארן האבן צוזאמענגעקליבן א המון קלינגענדיק אין די קירכן גלעקער, און דער נאך האבן זיי אויפגעהעצט דעם המון צו פאגראמירן די אידישע געשעפטן. די פאליציי, לויט'ן באריכט, האט איינגעשטעלט ארדענונג, שיסנדיק אין דער לופטן.

א קאנפערענץ פון הויכע באאמטע, אונטער דער פארזיצערשאפט פון אינערן מיניסטער וואידא וואיעוואד, האט באשלאסן צו שיקן דעם גענעראל-סעקרעטאר פון דער רעגירונג, קעדערא, קיין סוטשעווא, איינצושטעלן דארטן ארדענונג. דאס קריגס מיניסטעריום וועט צושטעלן סאלדאטן פאר דעם צוועק.

די קאנפערענץ האט באשלאסן צו פארבאטן אלע העצע-פארזאמלונגען און צו ארעסטירן גלייך אלע אנטיסעמיטישע אגיטאטארן, וועלכע וועלן איבערגעגעבן ווערן אין די הענט פון די דיסטריקט פראקוראר. א באפעל וועגן דעם איז איבערגעשיקט געווארן צו אלע געריכטן איבער'ן לאנד.

דער יוסטיץ מיניסטער, אנגעלעסקו, האט אויסגעדריקט זיין מיינונג, אז א דאנק די אנגענומענע מיטלען וועט ארדענונג איינגעשטעלט ווערן אין לאנד אין משך פון עטלאכע טעג צייט.

יונג וויניפעגער מיידל דערטרונקען זיך באדנדיק זיך אליין לעצטן אוונט אין וויניפעג ביטש

מאן שטערבלאך פארוואונדעט פון טראמוויי. — נאך פינף פארוואונדעט אין גאסן עקסידענטן.

מיס ליטא האיס, 21 יאר, פון 867 טאלבאט עוועניו, וויניפעג, האט זיך לעצטן אוונט דערטרונקען באדנדיק זיך אליין אין סטיווענסאן פאינט אין וויניפעג ביטש. איר קערפער איז מיט איר ניקע שעה שפעטער ארויסגעוואשן געווארן צום ברעג.

מיס האיס איז ארויסגעפארן קיין וויניפעג ביטש צו פארברענגען דארטן דעם וואך-ענד, צוזאמען מיט איר ברודער און שוועסטער, און איינעם סידני אדאמסאן, 406 שערברוק סטריט. ארום 8 אזייגער אין אוונט איז זי ארויס צום לעצטן מאל באדן א שווים, איידער זי האט געדארפט צוזאמען מיט אירע באגלייטער אוועקפארן צוריק אהיים, מיט'ן צוג וואס גייט אפ 9 אזייגער. ווען זי איז ניט געקומען אין צייט, האבן די אנדערע מיטגלידער פון דער פארטיע געמאכט א טרעוואגע און זוך פארטיעס זיינען ארגאניזירט געווארן. ארום 9.30 אזייגער האט מען געפונען איר מאנטל שווימען איבער'ן וואסער, אבער איר קערפער איז ארויסגעוואשן געווארן צום ברעג ערשט ארום 11 אזייגער.

פרענק גונוויל, 59 יאר אלט, פון האדסאן, מאן., א פארקריפלטער געוועזענער סאלדאט, איז שטערבלאך פארוואונדעט געווארן פון א טראמוויי אויף נאטר-דיים עוועניו. און גערטי סט., שבת אוונט. ער איז שפעטער געשטארבן אין שפיטאל.

דריי זיינען פארוואונדעט געווארן, איינס פון זיי א 6-חדשים'דיק עופה'לע, אין אן אוטאמאביל צוזאמענשטויס אויף קארידאן עוועניו און נאסאו סט. נעכטן 2.30 נ.מ. זיי זיינען אלע אויסער געפאר.

דזשייקאב שינביין, 70 יאר אלט, פון 519 וויליאם עוועניו, איז שבת אוונט אומגעווארפן געווארן פון אן אוטאמאביל אויף אלעקסאנדער עוועניו, און מיין סטריט ער איז אויסער געפאר.

וויטאן וועררשינסקי, 21 יאר, פון 587 דזשארוויס עוועניו, איז אויך דער קרבן פון א גאסן אומגליק, זיין לאגע איז א גינסטיקע.

(::)

סטארס וועלן זיין געשלאסן מארגן פון 1 נ.מ.

א. ר. אייווי, דער סעקרעטאר פון דער "ריטייל מערטשאנטס אסאסיאיישאן," מעלדעט, אז זיי האבן אנגענומען א באשלוס, צוליב דער פייערונג פון מאניטאבע דימענטענעם יובילעי, צו פארמאכן מארגן, די סטארס איינס אזייגער בייטאג.

אויף דער בקשה פון דעם יובילעי קאמיטעט, און דעם "עקטינג" מעיאר, אלד. א. ט. ליטש, קיי. סי., האט די אסאסיאיישאן ווידער אמאל באטראכט א פריערדיקן באשלוס, און האט איינגעשטימט צו פאראייניקן זיך מיט דעם יובילייאום קאמיטעט, כדי צו מאכן די פייערונג איינדרוקספולער און פאר א פולשטענדיקן דערפאלג.

מיידל שיקט איר שוועסטער צו פארטרעטן זי אונטער דער חופה; די פראגע איז איצט, וועמעס מאן איז דער חתן?

ניו-יארק, יולי 14. — האנדלשאפט איז ניט קיין ברודערשאפט, און אז א מיידל וויל חתונה האבן, מוז זי זיך מטריח זיין און אליין גיין אונטער דער חופה מיט איר חתן, און ניט שיקן קיין "סאבסטיטוט", מעג עס אפילו זיין איר איינגענע שוועסטער, אז ניט, קאן זי בלייבן זייער אנטוישט, פונקט ווי עס איז איצט דער פאל מיט נעדרא בעקער, א היגע מאדעל מיידל.

מיס בעקער איז געווען אזוי באשעפטיקט אין איר מאדעל שאפ, אז זי האט פאר קיין פאל ניט געקאנט אפשפארן פאר זיך אביסל צייט, ארויסצוכאפן זיך אין סיטי האל חתונה צו האבן. נאר אזוי ווי איר חתן, ערנעסט שערי, האט פון איר פארלאנגט, אז זי מוז מיט אים גיין חתונה האבן, האט זי ביי אים גע-פועל'ט, אז זי זאל שיקן איר שוועסטער, אודריו, מיט אים אין סיטי האל, און אז די לעצטע זאל מיט אים חתונה האבן אויף איר (נעדרא'ס) נאמען.

ניט האבנדיק קיין אנדער ברירה, איז שערי אוועק מיט זיין כלה'ס שוועסטער אין סיטי האל און דארט איז דורכגעפירט געווארן די געזעצלאכע צערעמאניע. דאס האט פאסירט אין יאנואר מאנאט, און קומענדיק צוריק פון סיטי האל איז נעדרא אוועקגעפארן מיט שערי'ן אויף זייער האניק חודש רייזע.

לעצטע וואך איז דער דאזיקער אינצידענט באקאנט געווארן צו דער בעקער משפחה, און איינקע "שלום בית'ניקעס" זיינען אריינגעבראכט געווארן אין גרויס צרות, פארוואס נעדרא לעבט אומגזעצלאך מיט איר שוועסטערס מאן. א צווייטע גרופע פון דער משפחה טענה'ט, אז אזוי ווי נעדרא'ס נאמען איז פארשריבן אין די לייסענס פאפירן, איז זי דערפאר יא שערי'ס געזעצלאכע פרוי, ניט געקוקט אויף דעם וואס איר שוועסטער אודריו איז געווען איר שטעל-פארטרעטערין. די רייסערייען אין דער משפחה האבן זיך אנטוויקלט צו אזא שטורעם, אז דער גאנצער ענין איז פארשלעפט געווארן אין געריכט.

(::)

ענגלאנד קויפט מער ווייץ פון ארגענטינע, ווי פון די שטאטן

לאנדאן, יולי 14. — ארגענטינע אימפארטירט מער ווייץ קיין ענגלאנד ווי די פאראייניקטע שטאטן, ווי דאס ווייזן די בריטישע תבואה אימפארט ציפערן.

פאר לעצטן יאר האט ארגענטינע אימפארטירט קיין ענגלאנד 84,776,694 בושל ווייץ, און די שטאטן, 41,563,124 בושל. פאר די זעקס חדשים פון דעם יאר, ביז יוני 30טן, האט ארגענטינע אימפארטירט 19,187,620 בושל און אמעריקע, 12,204,152.

אין יאר 1928 האט ענגלאנד אימפארטירט פון ארגענטינע 45,545,360 בושל ווייץ און פון די שטאטן, 44,170,068 בושל.

אנב - אורחא

פון מארק

וויניפעגער "דרייווס"

— פון אלע געזעלשאפטלאכע פראגעס וואס אינטערעסירן אונז אמערסטן אין דער דאזיקער צייט פון "בין-הזמנים", פון צווישן "סוף פון סעזאן", איז דאס וויכטיקסטע פראבלעם וואס פארנעמט אונזערע געדאנקען, — אויסער פרנסה, — וואו טוט מען זיך אהין אין דער פרייער צייט, וואו באהאלט מען זיך אויס פון די היצן.

מיר האבן אנומלט גערעדט וועגן אונזערע פארקן. זייער מעלה איז, וואס מען קאן זיי אין די מייסטע פאלן דערגרייכן צו פוס, אדער, אינ'ם פאל פון די צוויי גרעסערע פארקן, מיט'ן טראמוויי.

זיי האבן פאר די לעצטע פאר יאר אויך די גרויסע מעלה, וואס זיי האבן כמעט קיין מאסקיטעס ניט. פאר-א-יארן, ווען דער זומער איז געווען א טרוקענער, האט מען ניט געקאנט געפינען קיין מאסקיטע אפילו אויף א רפואה. דאס יאר קאן מען א מאסקיטע אויף א רפואה שוין דווקא יא געפינען, — און מען דארף זי שטארק ניט זוכן. זי זוכט שוין אייך אויס... אבער דאך זיינען זיי שוין ניט געדריכט ווי א קאשע, ווי אין אמאליקע גוטע צייטן: די אויל ארבעט ביי אונז אויסגעצייכנט, און אין א פאר יאר ארום וועט מען שוין ביי אונז אין וויניפעג דארפן האלטן מאסקיטעס אין זאאלאגישן גארטן, ווי זעלטענע חיות.

* * *

האבן מיר ניט וואס צו באקלאגן זיך שטארק אויף אונזערע פארקן. אבער די וואס האבן זייערע אייגענע אוטאמאבילן — און אן ערך יעדע צווייטע פאמיליע אין וויניפעג האט אן אוטאמאביל, — זיי ציען פאר די אפענע וועגן קעגן די פארקן.

מיט אירע אפענע מאטאר וועגן קאן זיך וויניפעג אפשר ניט פארגלייכן מיט די גרויסע צענטערן אין די פאראייניקטע שטאטן אדער מזרח קאנאדע. אבער דאך האט זי גאנץ פיינע "דרייווס" פאר אוטאמאביל שפאצירן, און זייער צאל וואקסט מיט יעדן יאר.

ס'איז דא וואוהין ארויסצופארן אין א ווארימען זומער-אוונט און כאפן אביסל פרישע לופט און א בליק אויף דער פראכט פון דער נאטור, וואס איז נאך ווייניק באריהרט געווארן אין איינינקע פלעצער פון דער מענשלאכער האנט: אין איינינקע פונקטן שניידן זיך די געפלאסטערטע וועגן דורך וואלד און פעלד, וואס זיינען נאך שיר ניט אין דעם פרימיטיוון צושטאנד, אין וועלכן די ערשטע ווייסע קאלאניסטן האבן זיי געפונען.

* * *

אט האבן מיר דעם פארט-גערי דרייוו, ביים סאמע שטאט, וואו א פיין געפלאסטערטער וועג, וואס גייט אויף א פאר מייל אין א קרייז, ציט זיך אין איינינקע פונקטן דורך געדיכטער, צוזאמענגעפלאכטענער דזשאנגל, — כאטש אין אנדערע ערטער ציען זיך פון די זייטן פיינע באנגאלאס און הייזער, מיט פראכטפולע לאנס און בלומען-גערטנער.

איינע פון די "מערקווירדיקייטן" פון דעם דרייוו איז די "האנטעד האוז", דאס הויז פון שדים, הייסט עס, — א גרויסער פאלאץ מיט פארשלאגענע פענסטער, וועלכער איז איבערגעלאזן געווארן א ניט דערבויטער, צוליב אן אומגליק מיט'ן אייגנטימער:

ווי מען דערציילט, האט דעם פאלאץ פאר זיך דארטן אויפגעשטעלט א פאר מעגלאכער וויניפעגער איינוואוינער, אן אפיצער פון דער ארמיי. איידער ער האט נאך דעם פאלאץ איינגאנצן פארענדיקט, איז אויסגעבראכן די גרויסע מלחמה. ער איז אוועק דינען און איז אין דער ערשטער שלאכט גע'הרג'עט געווארן. זיין פרוי האט ניט געוואלט פארנעמען דאס הויז, און אזוי איז דער פאלאץ געבליבן פוסטעווען און געקראגן זיין רעפוטאציע, אז אין אים האלטן זיך אויף ניט-גוטע.

אט אזעלכע ווינקעלאך האבן מיר שוין אין וויניפעג! ...

* * *

סט. מעריס ראוד, וואס ציט זיך טיילווייז הארט ביים טייך און טיילווייז אביסעל ווייטער, איז איינער פון וויניפעגער פרעכטיקסטע "דרייווס".

דער געפלאסטערטער וועג ציט זיך דורך א געדיכטן וואלד, מיט קליינע פארמס צעשפרייט פון ביידע זייטן.

ביים סוף פון געפלאסטערטן וועג זיינען דא עטלאכע קרעמלאך, וואו מען קאן כאפן א קאלטן טרונק אדער אן אייז קרים, און וואו מען קאן פאר א גוטן פרייז — איינקויפן פרישע פון די ארומיקע גערטנער גרינסן און בלומען.

אגב שטייען דא אויך גרויסע מחנות פון מאסקיטעס און ווארטן אויף די געסט...

* * *

דער פעמבינא וועג קיין סט. נארבערט, פארביי דעם אגריקולטורעלן קאלעדזש, דורכאויס געפלאסטערט, — און ווייטער דער ברייטער גאוועלטער שאסיי אין דער ריכטונג צו עמערסאן, וואס ציט זיך צווישן וואלד און פעלד, און אמייסטן מיט אן אנקוק אויף דעם רעד ריווער, — איז אויך גאר ניט שלעכט פאר א שפאציר.

דאן קומט דער געפלאסטערטער וועג דורך פארטעדזש עוועניו קיין העדינגלי, וואס איז שוין אבער אביסל צופיל "ציוויליזירט".

שיין איז אויך דער שאסיי וועג קיין סט. טשארלס, ווי דער שאסיי, פון דער צווייטער זייט, קיין לאקפארט, א שפאציר איבער עלם פארק, ארום פונ'ם סט. מעריס וועג, איז אויך גאנץ אינטערעסאנט.

מיט איין ווארט: אויב איר האט נאר אן אוטאמאביל און ניט קיין צופיל דאגות-פרנסה, וועט איר דא ניט פארפאלן ווערן ...

מאנטאג, יולי דעם 14טן, 1930

THE ISRAELITE PRESS

The only Jewish Newspaper of Western Canada.

אידישע ווארט

Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA

Subscription: $6.00 per year.
Est. 1910 Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

"סאקערס" ליסטן

עס זיינען דא געוויסע שווינדלערישע פירמעס אין אמעריקע, — און מסתמא אויך אין אנדערע לענדער,— וואס האבן ביי זיך אזוי גערופענע "סאקערס ליסטן". דאס זיינען אדרעסן פון פארשיידענע פערזאנען, איבער'ן גאנצן לאנד, וועלכע זיינען צו די געניטע שווינדלער מער־ווייניקער באקאנט פאר לייכט־גלויביקע תמ'עוואטע מענשן, צו וועמען מען קאן פארשלאגן פארשיידענע ווילדע, ניט געשטויגענע און ניט געפלויגענע מציאות, און באשווינדלען זיי אויף עטלאכע דאלאר. ביי די דאזיקע פירמעס אדער איינ־ציקע פערזאנען זיינען זייערע סיסטעמען, מיט וועלכע זיי כאפן ארויין זייערע קרבנות אין נעץ, אויסגעארבעט צו פולקאמענהייט. פאר יעדן טיפ מענשן פאר יעדער פראפעסיע האבן זיי א באזונדער מעטאד צו פארנארן די באטרעפנדיקע קרבנות אין זאק.

מיר דערמאנען דאס לגבי דעם, וואס מיר האבן ביי פארשיידענע געלעגנהייטן געקראגן פון אונזערע לעזער קאפיעס פון צירקולארן און בריוו פון יענער זייט ים, פון ארץ־ישראל אדער אנדערע לענדער, אין וועלכע עס ווערט אפעלירט צו זייער אידישן געפיל פון רחמנות און עס ווערט פון זיי פארלאנגט הילף. די לעזער פרעגן ביי אונז אינפארמאציע וועגן יענע פערזאנען און אונזער עצה, ווי צו האנדלען.

די נדבה־בעטער זיינען געוויינלאך אדער אליין "גאונים" און "צדי־קים", אדער זיי פרעטענדירן צו שטאמען פון געהויבענעם יחוס, שטיצנדיק זיך אויף זייערע שיינע טאטעס אדער זיידעס. זיי ווייסן צו דערציילן אין יע־דען בריוו געוויסע "הארד לאק סטארים" מעשיות וועגן אומגליקן וואס האבן מיט זיי פאסירט, מיט וואס זיי זוכן צו דערוועקן די אידישע רחמנות געפי־לען און אזוי ארויסקריגן די פארלאנגטע נדבה.

דער פאקט איז, אז ווען נאר א פראווינציעלער איד לאזט זיך פאר־פירן פון זיינע נאטירלאכע רחמנות געפילן און שיקט די פארלאנגטע עטלא־כע דאלאר, ווערט ער דערנאך שוין שטענדיק פארווארפן מיט בריוו פון זיין מקבל, אויף וועמעס קאפ עס שיטן זיך אויס, ווי עס זעט אויס, אלע קללות פון דער תוכחה אגב ווערט דער מנדב דורך פארשיידענע וועגן אויך בא־רימט צווישן אנדערע ענלאכע "גאונים" און "צדיקים", מיט זייערע פעק־לאך צרות, און ער האלט אין איין קריגן בריוו מיט הילף־רופן, און אין די בריוו ווערט ער טיטולירט ווי "הנדיב הידוע", וואס צערטלט זיינע זעלבסט־ליבע געפילן און באוועגט אים גיכער מקריב צו זיין די עטלאכע דאלאר . . .

פאר דער אינפארמאציע פון אונזערע לעזער, וואס קריגן אזעלכע בריוו, וועלן מיר זאגן, אז דאס האט צוטאן מיט א גרויסן שנארערישן גע־שעפט.

דער דאזיקער געשעפט, הויפטזאכלאך מיט אמעריקאנער און קאנא־דער אדרעסן, איז באזונדערס פארשפרייט אין ארץ־ישראל, אין געוויסע קרייזן פונ'ם אלטן ישוב, וואס לעבן פון שנארעריי. מען קלייבט דארטן די אדרעסן פון פארשיידענע קוואלן, — פון די אינסטיטוציעס פאר וועלכע אמעריקאנער און קאנאדער אידן מאכןביישטייערונגען, פון צייטונגען און, אפילו דורך פארשיידענע שמד־שטיק, פון ציוניסטישע דאקומענטן. די דא־זיקע אדרעסן זיינען פון גרויסן ווערט פאר די דערפארענע זאמלער, און ווערן ניט ארויסגעגעבן צו אנדערע שנארער, סיידן פאר גוטע פרייזן. די אדרעסן גייען אפילו אריבער בירושה פון טאטע צו קינדער, און ווערן אנגעגעבן אין נדן פון א שווער צו זיין איידים . . .

מיט אט די אדרעסן נוצן זיך עס אויס פארשיידענע פראפעסיאנעלע שנארערס, וואס ווייסן גוט זייער פראפעסיע. דא איז ביי איינעם קראנק זיין "רבי'צן הצדיקת" און ער מוז האבן עטלאכע הונדערט דאלאר צו רעטן איר וויכטיקן לעבן דורך אן אפעראציע, דאס מוז ער חתונה מאכן זיין טאכטער "הבוגרת", און דאס איז זיינס א קינד פארביי און נויטיקט זיך אין באלדי־קער הילף.

אנדערע אפעלירן גאר פאר ניט געשטויגענע און ניט געפלויגענע וויכטיקע אינסטיטוציעס, — תלמוד תורה'ס, קיבן, מלביש־ערומים'ס, הקדי־שים, ישיבות, שפיטאלן און א. וו., און גיבן צו געפעלשטע הסכמות פון אויסגעטראכטע רבנים.

זיכער איז דער דאזיקער שנארער געשעפט פארשפרייט ניט נאר אין ארץ־ישראל, כאטש די ארץ־ישראל'דיקע שנארערס זיינען אפשר ברייטער ביי זיך אין דער דעה, קאנענדיק אפעלירן צו די אידישע געפילן פאר ארץ־ישראל, און אונטערשרייבן זיך "פה ק"ק . . . בארץ הקדושה תובבא"א".

אט דערמאנען מיר זיך פון אזא אינטערעסאנטן פאל : מיט אייניקע יארן צוריק האט א וויניפעגער אנגעזעענער קריסטלאכער געשעפטסמאן ביינגעטראגן א שיינע ביישטייערונג פאר'ן אידישן נאציאנאל־פאנד. דאס האט געמאכט א געוויסן רושם אין די אידישע קרייזן, און די "איטא" האט די נייעס, ווי א קוריאז, פארשפרייט איבער דער גאנצער וועלט. דערמאנענדיק דעם נאמען פונ'ם ביישטייערער און די שטאט.

מיט א קורצער צייט שפעטער האט דער דאזיקער קריסטלאכער גע־שעפטסמאן געקראגן א העברייאישן בריוו פון א שטעטל אין אונגארן. דעם בריוו האט ער אונז געבראכט צו איבערזעצן.

דער בריוו איז געווען אונטערגעשריבן פון איינעם וואס האט זיך באצייכנט ווי דער "רב הכולל" פון דער באטרעפנדיקער שטאט. ער בא־קלאגט זיך אויף דער שווערער עקאנאמישער לאגע אין וועלכער ער געפינט זיך, און אז ער האט אן איבערגעוואקסענע טאכטער, וועלכע ער מוז חתונה מאכן. איצט מאכט זיך איר א לייטישער שידוך, אבער דער חתן וויל ניט גיין צו דער חופה, וואו ער וועט ניט קריגן אזויפיל און אזויפיל נדן במזומן. ער האט ניט דאס געלט, און אזוי קאן נאך חלילה אן אומגליק פאסירן, און זיין טאכטער זאל פארזוימען ווערן. און אזוי ווי ער האט געהערט וועגן דעם דאזיקן קריסט, אז ער איז א בארימטער מנדב, בעט ער אים צו העלפן אים חתונה מאכן זיין טאכטער.

דאס איז א ביישפיל, ווי מען געפינט אויס די אדרעסן פון אמעריקא־נער מנדבים, און ווי מען פרובירט אויסנוצן פאר אייגענע צוועקן זייער גוט־הארציקייט.

צו אלע די וואס פרעגן אונז וועגן דעם ענין, ראטן מיר דערפאר ניט אריינצופאלן אינ'ם ליסט פון "סאקערס". אפילו ווען ס'זאלן דארפן ליידן אמת'ע ארימעלייט, איז בעסער צו פארניכטן דעם דאזיקן שנארערישן גע־שעפט, דורך אלגעמיינעם איגנארירן די דאזיקע אפילן.

אומעטום, וואו ס'איז נאר דא א אידישע קהלה, זיינען דא אידישע אינסטיטוציעס וואס זארגן זיך פאר די נויטבאדערפטיקע. אויב עס זיינען דא פאלן פון באזונדער נויט, דארפן זיי געהאלפן ווערן דורך געהעריקע לאקאלע אינסטיטוציעס, וואס האבן די געלעגנהייט אויסצופארשן די דרינג־לאכקייט פון יעדן פאל באזונדער.

ווען א היגער איד איז גענייגט צו געבן א פאר דאלאר פאר א געוויסן קהל'שן אדער פילאנטראפישן צוועק, זיינען דא גענוג לאקאלע און נאציא־נאלע אינסטיטוציעס, וואס שטייען אויסער וועלכן ס'איז צווייפל. עס זיינען דא אויך א היבש ביסל פילאנטראפישע אינסטיטוציעס אין ארץ־ישראל און אין אנדערע לענדער, וואס זיינען באוואוסט צו דינען זייערע צוועקן, און וועלכן קאנען געשטיצט ווערן פון די באטרעפנדיקע עלעמענטן וואס סימפא־טיזירן מיט זיי.

א ניט־געלונגענער אינטערוויו מיט'ן רעדאקטאר פון "פארווערטס" אב. קאהאן, וועלכער איז איצט אלט געווארן 70 יאר

(ספעציעל פאר "דאס אידישע ווארט")
פון י. פארסקי

אב. קאהאן, דער רעדאקטאר פון דער גרעסטער אידישער צייטונג אין דער וועלט — "דער פארווערטס" און וועטעראן פון אידישן זשורנאליזם און פון דער אידישער סאציאליסטישער באוועגונג אין אמעריקע, פייערט זונ־טאג דעם 13טן יולי זיין 70טן גע־בורטסטאג. ניט קוקנדיק אבער אויף דער וויכטיקייט פון דער פערזענלאכ־קייט, וועט די דאזיקע פייערונג ארורך גאנץ באשיידן, און וועט נעפראוועט ווערן בלויז אויף אן אינטימען אופן פון די קרייזן, וואס שטייען זייער נא־ענט צו אב. קאהאנ'ען. דאס ווערט געטאן צוליב דעם אויסדריקלאכן וואונש פון דעם יובילאר, וועלכער האט פערזענלאך דערקלערט צו דעם שרייבער פון די דאזיקע צייל', אז ער וויל ניט האבן קיין שום פייערלאכ־קייטן.

אב. קאהאן איז געבוירן געווארן יו־לי דעם 13טן, 1860 אין דער שטעט־טעל פאדבערעזנע, ווילנער גובערניע. ער איז געקומען קיין אמעריקע אין יאר 1882, אין דער צייט ווען עס האט זיך דא אנגעפאנגען די ערשטע גרויסע אידישע אימיגראציע. ער האט זיך שנעל אויסגעלערנט די ענגלישע שפראך און האט דאן אלס לערער געלערנט ענגליש מיט די נייע־אנגעקו־מענע אימיגראנטן.

אין א פארהעלטנים־מעסיק קורצער צייט, האט אב. קאהאן זיך באקאנט מיט דער ענגלישער ליטעראטור און מיט דער אמעריקאנער פרעסע, פון וועלכער ער איז באלד אויך געווארן א מיטארבעטער. קאהאן האט זיך ענער־גיש געווידמעט צו דער דאמאלסט נאך יונגער אידישער ארבעטער בא־וועגונג און איז געווען איינער פון די גרינדער פון דער טרייד יוניאן בא־וועגונג צווישן די אידישע ארבעטער אין אמעריקע. ער איז געווען דער ער־שטער וועלכער האט געהאלטן רעדעס און געשריבן אין דער אידישער שפראך וועגן סאציאליזם און וועגן טרייד יוניאניזם.

אין יאר 1886 האט קאהאן, צוזא־מען מיט זיין פריינט ט. ש. ראיעור־סקי, געמאכט א פרואוו ארויסצוגעבן די ערשטע אידישע סאציאליסטישע וואכנצייטונג אין אמעריקע "די נייע צייט". די דאזיקע צייטונג האט אבער לאנג ניט אנגעהאלטן. מיט 4 יאר שפעטער איז ער געווארן איינער פון די מיטארבעטער פון "אר. צייטונג". מיט א יאר שפעטער אין 1891 איז קאהאן געווארן דער רעדאקטאר פון דער דאזיקער צייטונג. ער האט שפע־טער אנטייל גענומען אין דער ערשטער סאציאליסטישער טעגלאכער צייטונג אין אידיש אין אמעריקע "אבענט בלאט", און נאך דער ערשטער שפאל־טונג אין דער אידישער סאציאליס־טישער פארטיי אין אמעריקע, איז קאהאן געווען איינער פון די גרינדער און רע־דאקטאר פון "פארווערטס", וואס האט אנגעפאנגען צו דערשיינען אין יאר 1897. אבער אין א קורצער צייט ארום האט קאהאן רעזיגנירט אלס רעדאק־טאר פון "פארווערטס", און אין פאר־לויף פון פינף יאר האט ער זיך אפ־געגעבן צו ליטעראַרישער ארבעט אין ענגליש. ער האט מיטגעארבעט אין א רייע ענגלישע טאג־צייטונגען אין ניו־יארק.

אין יאר 1903 איז קאהאן ווידער באשטימט געווארן אלס רעדאקטאר פון "פארווערטס" — דעם אמת, וועלכן ער האלט אן ביז'ן היינטיקן טאג. אין פארלויף פון דער דאזיקער צייט האט קאהאן אנטוויקלט דעם "פארווערטס" צו אזא שטופע, אז ער איז געווארן די גרעסטע אידישע צייטונג אין דער וועלט.

זייענדיק רעדאקטאר פון "פאר־ווערטס" איז קאהאן אויך געווארן די איינפלוסרייכסטע פערזאן אין דער אי. אמעריקע. נאך ביז היינטיקן טאג נעמט קאהאן אן אקטיוון אנטייל אין דער אידישער יוני'אן באוועגונג, און עס איז כמעט ניטא קיין קאנווענשאן פון א אידישער יוניאן, אין וועלכער קאהאן זאל זיך פערזענלאך ניט בא־טייליקן.

קאהאן האט זיך אויך געמאכט א באדייטנדן נאמען אין דער ענגלישער ליטעראַרישער וועלט, ספעציעל מיט זיין ווערק : "די ראיז אוו ד׳וויד לע־ווינסקי" און "יעקל די יענקי".

א גרויסע סענסאציע אין דעם אי־דישן גזעלשאפטלאכן לעבן האבן ארויסגערופן מיט פינף יאר צוריק די באריכטן, וואס אב. קאהאן האט צו־געשיקט צום "פארווערטס" בעת זיין באזוך אין פאלעסטינע.

זייענדיק ביז דאמאלסט אן אנטי־ציוניסט האט אבער קאהאן נאך זיין באזוך אין פאלעסטינע געענדערט זיין באציאונג צו פאלעסטינע, און האט געשריבן זייער ווארימע ארטיקלען וועגן דער חלוצים באוועגונג אין פא־לעסטינע. זינט דאמאלסט איז דער אנטי־ציוניסטישער גייסט, וואס האט פריער געהערשט אין "פארווערטס" פארשוואונדן.

י. פ.

איך וויל שרייבן וועגן דעם ניט גע־לונגענעם אינטערוויו, וואס איך האב געהאט מיט אב. קאהאן, דעם רעדאק־טאר פון ניו־יארקער "פארווערטס", צו ליב דער געלעגנהייט וואס ער ווערט דעם 13טן יולי 70 יאר אלט.

ביז איצט האב איך געשריבן בלויז וועגן געלונגענע אינטערוויוס; וועגן אזעל־כע, וואס זיינען צושטאנד געקומען. איך האב קיינמאל ניט באריכטעט וועגן די אינטערוויוס, וועלכע האבן זיך ניט איינ־געגעבן, דאס הייסט, דאן ווען די פער־זאן צו וועלכער איך האב זיך געווענ־דעט נאך אן אינטערוויו, האט מיר גאר־ניט געוואלט זאגן. אזעלכע פאלן זיינען אבער געווען זייער ווייניק ניט דערפאר, ווייל איך האלט זיך פאר א גוטן אינ־טערוויוער, נאר ווייל ווייניק פון די גרוי־סע פערזענלאכקייטן, וועלכע ווערן אינטער־וויוט, האבן פיינט, אז מען זאל וועגן זיי שרייבן אין די צייטונגען.

איך וויל, אלזא, איצט מאכן אן אויס־נאם און שרייבן וועגן אן אינטערוויו וואס האט זיך מיר ניט איינגעגעבן. דאס איז [illegible], אז עס איז ווערט בא־שרייבן צו ווערן.

איך בין זיך מודה, אז מיין ברייטע דערפארונג אלס "אינטערוויוער", איז דער איצטיקער ניט געלונגענער אינטערוויו מיט אב. קאהאן געווען אזא, וואס האט געפאדערט פון מיר די גרעסטע מאס פון זשורנאליסטישער אנשטריינגונג.

איך האב שוין אין מיין צייטונגס טע־טיקייט, אינטערוויואירט פארשיידענע לייט פערזענלאכקייטן; דיפלאמאטן פון גרויסע מלוכות, מאווי אקטריסעס, אט־לאנטיק פליער, פרעמיער ־ מיניסטארן, רביים, סאוועטישע קאמיסארן, בארימטע שריפטשטעלער, וויסנשאפטסלייט, סע־נאטארן, נארד־פאל אנטדעקער, א קעניגן און אפילו בלינדע פאסאזשירן וואס זיי־נען אריבערגעפלויגן דעם ים.

עס זיינען מיר שוין דעריבער באקאנט אלע מעטאדן און "טריקס" וואס א צייַ־טונגס־מאן דארף אנווענדן, כדי ארויס־צוקריגן אן אינטערוויו פון א וויכטיקער פערזענלאכקייט, וועגן וועמען די צייטונ־גען טומלען זיך. איך ווייס, אז כדי צו קריגן אן אינטערוויו פון א בארימטער מאווי אקטריסע דארף מען אנווענדן אנ־דערע מיטלען ווי די, וואס מען ווענדעט אן ביים קריגן אן אינטערוויו פון א פרעמיער מיניסטער, אדער פון א רבי'ן. איר מוזט זיך באנוצן מיט פארשיידענע מעטאדן, כדי ארויסצוקריגן א פאר וויכ־טיקע ווערטער פון א סאוועטישן קאמי־סאר אדער פון א פראמינענטן כלל־טו־ער. מיט איין ווארט, עס זיינען פאראן פארשיידענע וועגן ווי אזוי צו קריגן אן אינטערוויו פון א בארימטער פערזענ־לאכקייט.

מיט דער דאזיקער דערפארונג מיינער, בין איך אלזא די טעג געגאנגען אינטער־וויואירן דעם רעדאקטאר פון "פאר־ווערטס", אב. קאהאן. איך האב געהאלטן אז דער פאקט, וואס דער רעדאקטאר פון דער גרעסטער אידישער צייטונג אין דער וועלט, וועלכער האט הינטער זיך 43 יאר זשורנאליסטישע טעטיקייט, ווערט 70 יאר אלט, איז וויכטיק, אז די "אידישע טעלעגראפן אגענטור" זאל נע־מען ביי אים אן אינטערוויו.

איך האב דעריבער באשלאסן, ניט קו־קענדיק ווי שווער עס זאל ניט זיין מיין אויפגאבע, צו קריגן אן אינטערוויו פון אב. קאהאן, כדי צו הערן פון אים, וואס ער דיינקט וועגן דעם, ווי אזוי דאס אי־דישע לעבן האט זיך אנטוויקלט אין אמע־ריקע אין פארלויף פון זיין לאנג־יאריקער אקטיווער געזעלשאפטלאכער טעטיקייט. איך האב געוואלט שטעלן נאך א גאנצע רייע אנדערע פראגן — ווען דער אינ־טערוויו וואלט זיך איינגעגעבן, אבער . .

איך מוז צוגעבן, אז ניט איך, און אויך ניט אב. קאהאן איז שולדיק אין דעם, וואס דער איצטיקער אינטערוויו מיט אים איז ניט געלונגען. איך האב שוין מיט אב. קאהאן פריער געהאט אינטער־וויוס. שולדיק אבער אין דעם איצטיקן דורכפאל זיינען די אומשטענדן, ביי וועל־כע איך האב געדארפט קריגן פון אים דעם אינטערוויו.

ראסעל אוזען, דער מיט־ארבעטער פון דער "ניו־יארק טיימס", וועלכער איז געווען דער איינציקער צייטונגסמאן וואס האט פארבראכט קנאפע 2 יאר מיט אד־מיראל בוירד, אויף זיין לעצטער אויס־פארשונגס עקספעדיציע צום זיד־פאל, האט מיט אייניקע טעג צוריק, בעת דעם באנקעט, וואס איז לכבוד אים געגעבן גע־ווארן, געזאגט אין זיין רעדע :

"אלע שוועריקייטן און אומבאקוועמ־לאכקייטן, וואס איך האב דורכגעמאכט ביי דעם אייזיקן זיד־פאל זיינען מער ווי אנטשעדיקט געווארן דורך דעם פאקט, וואס איך בין דארט געווען דער איינ־ציקער צייטונגסמאן און איך האב ניט גע דארפט מורא האבן פאר קאנקורענץ פון קאלעגן־זשורנאליסטן, וואס זאלן מיר "סקופן" די "סטארי". דאס האט געמאכט מיין ארבעט פאר א שפילכל".

איך האב קיינמאל ניט אזוי שטארק געפילט דעם גרויסן אמת פון די דאזיקע ווערטער, ווי איצט, ווען איך בין גע־גאנגען נעמען אן אינטערוויו פון אב. קאהאן. געוויינלאך, ווען א צייטונגס־מאן גייט נעמען אן אינטערוויו פון א וויכטי־קער פערזענלאכקייט, היט ער זיך אויס, אז זיינען א קאלעגע זאל זיך דערפון ניט דערוויסן און ניט אויסכאפן די "סטא־רי". אבער דא, האב איך ניט נאר גע־קאנט זיך פון זיי אויסהיטן, נאר איך האב געדארפט גיין אין זייער הויפט קווארטיר.

עס איז זעלטן פאראן א פלאץ, וואו־הין איך קום אלס צייטונגס־מאן, אז איך זאל זיך ניט פילן באקוועם און אומגע־שטערט ווי ביי זיך אין דער היים. איך ווער אבער נערוועז, ווען איך קום צווישן פאך־קאלעגן; נאטירלאך ניט דאמאלסט, ווען איך טרעף זיך מיט זיי אין קאפע, אדער אויף א באנקעט. דאס פאסירט אבער, ווען איך קום אין א רעדאקציע, וואו די צייטונגס־לייט זיצן און ארבעטן ביי זייערע ארבעטס־טישן.

אבער כדי, צו קריגן אן אינטערוויו פון אב. קאהאן האב איך געמוזט קומען אין רעדאקציע פון "פארווערטס" אריינ־קומענדיק בין איך באגעגנט געווארן מיט "האא'ס" פון אייניקע קאלעגן.

"וואס מאכט א איד, וואס הערט זיך עפעס נייעס ?" — פרעגט איינער פון זיי, וועלכער זיצט און ארבעט אליין אי־בער א שטיקל נייעס, און ער הויבט אפי־לו ניט אויף זיין קאפ, ווען ער שטעלט מיר די פראגע.

"א דאנק, נישטא קיין סך נייעס", — בין איך יוצא מיט דעם געוויינלאכן ענט־פער. אבער מיין קומען אין רעדאקציע אין מיטן טאג רופט ארויס א געוויסן פארדאכט ביי אייניקע רעדאקציע־שריי־בער, און זיי וואונדערן זיך און פרעגן זיך וועגן דער סיבה פון מיין קומען. עפעס זעט אויס, ווי זיי דאכט זיך, אז איך האב א"סקופ סטארי". איך באפרידיק אבער שנעל זייער נייגעריקייט, און זאג זיי וועגן דעם צוועק פון מיין באזוך ביי זיי אין רעדאקציע.

עס געדויערט ניט לאנג און אב. קאהאן אליין קומט ארויס פון זיין צי־מער. ער ווייס שוין, אז איך ווארט אויף אים. איך זאג אים, אז איך וויל האבן מיט אים אן אינטערוויו פאר דער "איטא", אין צוזאמענהאנג מיט זיין 70 יאריקן גע־בורטסטאג.

"א ניין, ניין," — מאכט קאהאן עס אוועק מיט דער האנט. "דאס איז מיינע א פריוואטע זאך, און דאס דארף קיינעם ניט אינטערעסירן".

"אבער מר. קאהאן . . . " — און נאך איידער איך האב פארענדיקט מיין פרא־גע, רייסט ער מיך איבער און זאגט צו מיר : "איבעריקנס, ווארט־צו א מינוט, איך וועל נאר עפעס דערליידיקן ביי מיר אין צימער".

פאר מיר איז אלזא שוין געווען קלאר, אז איך קריג אן אינטערוויו פון קא־האנ'ען און איך בין צופרידן צו ווארטן א פאר מינוט.

עס דויערט ניט לאנג און קאהאן קומט ווידער ארויס פון זיין צימער און פרעגט מיך וואס איך וויל פון אים ווי־סען. איך דערקלער אים, אז די אידישע לעזער זיינען זיכער פאראינטערעסירט צו הערן, וואס דער עלטסטער און דערפאלג־רייכסטער אידישער רעדאקטאר און די־ען פון אידישן זשורנאליזם, טראכט, בעת זיין 70 יאריקן געבורטסטאג, וועגן דער אנטוויקלונג פון אידישן ווארט, און בכלל פון אידישן לעבן אין אמעריקע, אין פארלויף פון דעם קנאפן האלבן יאר הונדערט, אין וועלכן ער איז געווען אזוי אקטיוו.

איך האב קיין ענטפער אויף דער פרא־גע ניט געקראגן. אנשטאט דעם דער־קלערט מיר קאהאן : "איך האב בא־שלאסן, אז מיין 70-טער געבורטסטאג זאל פאראיבער אן שום פייערונגען, און אן וועלכער ס'איז "פובליסיטי". איך וועל דעריבער ניט מאכן קיין שום דער־קלערונג פאר דער "איטא"."

אלס צייטונגסמאן האב איך אבער גע־וואוסט, אז דאס איז געוויינלאך ניט דאס לעצטע ווארט, און אז איך דארף ניט באטראכטן אונזער געשפרעך אלס פארענדיקט. איך פרוביר דאן צו אפע־לירן צום יושר. איך פארטראכט זיך אויף א מינוט וועגן דעם, וואס עס קאן אמ־בעסטן אפעלירן צו קאהאנ'ען, אלס א רעדאקטאר פון א צייטונג, און איך ווענ־דע זיך דאן צו אים :

"אבער מר. קאהאן, איר פארשטייט דאך, אז ווען מען האט מיך געשיקט צו קריגן פון אייך אן אינטערוויו, קאן איך ניט צוריקקומען מיט גארניט. איך וועל דערמיט באווייזן, אז איך קאן ניט אויס־פירן א גוטן 'דזשאב'".

עס ווייזט אויס, אז מיינע ווערטער האבן געמאכט אויף קאהאנ'ען א שטיקל איינדרוק. ער טראכט אביסל און זאגט דאן : "דערקלערט אייער רעדאקטאר אז איך זאג זיך קאטעגאריש אפ צו געבן וועלכן ס'איז 'סטייטמענט', אין צוזא־מענהאנג מיט מיין 70טן געבורטסטאג. ער וועט פארשטיין, אז איר זייט גארניט שולדיק אין דעם, וואס איר האט ניט געקראגן דעם אינטערוויו".

איך זאג אבער קאהאנ'ען, אז איך בין ניט צופרידן און אז איך קאן ניט צו־ריקגיין צו מיין אפיס מיט אזא ענט־פער. קאהאן ווערט דאן ווידער מילדער און פרעגט מיך : אלזא, וואס פאר א פראגן זאל איך אייך ענטפערן ?"

איך זאג אים מיינע פראגן.

"ניין, ניין, איך וועל דערויף ניט ענטפערן" — רופט קאהאן אויס שפריי־זענדיק מיט שנעלע טריט פון איין עק פון דעם גרויסן אפיס צו אנדערן.

ביי די שרייבטישן פון רעדאקציע זי־צען די שרייבער, און כאטש זייערע אוי־גן זיינען געווענדעט צו זייער שרייב־פאפיר, באמערקט איך גאנץ דייטלאך, ווי זיי באמיען זיך צו הערן יעדעס ווארט פון מיין געשפרעך מיט קאהאנ'ען. איך פיל זיך שטארק פארלעגן. אבער איך בין אהער געקומען נאך אן אינטערוויו און איך גיב, געוויינלאך, ניט אויף אזוי שנעל א זאך אלס דורכגעפאלן.

איך פרוביר נאך אמאל מיין מזל, און ווענד זיך צו קאהאנ'ען מיט אן אומדי־רעקטער פראגע. ער פארשטייט אבער מיין מעטאדע און זאגט צו מיר מיט א שמייכל :

"הערט מיין ליבער קאלעגע, איך בין פון דעם זעלבן פאך, וואס איר. איך קאן די מעטאדן פון א צייטונגסמאן אפשר נאך בעסער ווי איר, איר קענט זיי דע־ריבער ניט אנווענדן ביי מיר".

איך זע, אז מיין מיסיע שטייט שלעכט, און איך טראכט וועגן א לעצטן מיטל, ווי אזוי דאך ארויסצוקריגן א פאר ווער־טער פון קאהאנ'ען, וואס איך זאל קאנען באנוצן פאר אן אינטערוויו. אבער דא זיינען מיינע אויגן געפאלן אויף די צוויי רייען שרייב טישן, ביי וועלכע עס זיי־נען געזעסן א צענדליק שרייבער. איך האב קלאר געזען ווי זיי הערן זיך צו גענוי צו מיין יעדן ווארט און באטראכטן אלעס וואס איך טו. דאס האט מיך גע־בראכט אין אזא שטארקער פארלעגנ־הייט, אז איך בין געווען געצוואונגען אפצוזאגן פון מיין אויפגאבע, און צו פארלאזן די "פארווערטס" רעדאקציע אן אינטערוויו.

ארויסגייענדיק האב איך זיך דערמאנט וועגן ראסעל אוזענס ווערטער וועגן זיי־נע דערפארונגען ביים זיד־פאל . . .

("איטא")

בעסער אזוי

— וואס מאכסטו ?

— ניט גוט, מיין ווייב איז אנטלאפן מיט מיין קאזין.

— אויב אזוי קאנסטו דיין ווייב גט'ן.

— איך האב מורא, ווייל מיין קאזין איז א כהן, וועט ער נאך ניט וועלן מיט איר חתונה האבן.

דער יונגער באלעבעסל, וועלכער האט פאר־א־יארן חתונה געהאט מיט דער טאכ־טער פון א רייכן האלסייל־גראסערימאן איז געקומען פארנאכט אהיים. א נוירס איז אים געלאפן אנטקעגן און אים אפגע־געבן א מזל טוב : זיין ווייבל האט גע־האט א דריילינג.

ער האט א ווייל זיך געפילט פארלוירן פון דער בשורה, ער איז אבער באלד גע־קומען צו זיך און אויסגערופן :

— מיין גאט, וואס קאן מען דערוואר־טען, ווען מען האט חתונה מיט אן האל־סיילערס א טאכטער.

אן אלטער איד האט חתונה מיט זיין קריסטלאכער שנור

פון לאדזש שרייבט מען וועגן אזא סענזאציאנעלן פאל :

אין לאדזשער ראבינאט האט זיך פא־נאנדערגעוויקלט איינע פון זעלטנסטע געשיכטעס, וועלכע ס'זיינען ווען נא־טירט געווארן אין דער כראניק פון די ראבינאט מעשיות.

די געשיכטע דערציילט זיך אויף פאל־גענדיקן אופן :

עס וואוינט אין לאדזש שוין זייט 26 יאר דער אידישער אינזשינער כ—טש. דער דאזיקער אינזשינער ארבעט שוין זייט צוויי צענדליק יאר אין איינער פון די גרעסטע פאבריקן אין לאדזש. ער האט זיך גליקלאך געלעבט מיט זיין פרוי, וועלכע האט געשטאמט פון גרויסן אידישן יחוס, און מיט א זון, וועלכער האט אין יאר 1925 געענדיקט א גימנא־זיע אין לאדזש, און דאן האט ער אנ־געהויבן צו שטודירן אין ווארשע. דער יונגער כ—טש האט שטודירט ארכיטעק־טור אין ווארשעווער פאליטעכניקום און געלעבט זארגלאז אויפ'ן חשבון פון זיין פאטער.

יונג בלוט רוט ניט, און דער יונגער סטודענט האט זיך פארליבט אין א יונ־גער, שיינער סטודענטקע, וועלכע שטאמט פון ראדאם און האט אויך שטודירט אין ווארשע. וואלט אין דעם ניט געווען קיין שום בייז, דער איינציקער זון וואלט גע־פועלט ביי זיינען עלטערן, אז ער זאל חתונה האבן מיט דער אויסדערוויילטער פון זיין הארץ, הגם זי איז געווען פון ארימען שטאנד. איז אבער די מעשה וואס די ראדאמער סטודענטקע איז גע־ווען א קריסטלאכע, און דאס איז שוין ניט געווען אזוי לייכט. מילא ביים פא־טער וואלט דער זון שוין אפשר גע־פועלט, אבער די מאמע האט בשום אופן ניט געוואלט אז איר איינציקער זון זאל חתונה האבן מיט א קריסטלאך מיידל.

דאס איז געווען מיט דריי יאר צוריק. אין שטוב ביים אינזשינער האבן זיך אנגעהויבן שטארקע מחלוקות'ן. דער זון האט גערעדט דער מאמע מיט בייזן, און דער טאטע איז געבליבן נייטראל. די מאמע האט בשום אופן ניט געוואלט איינ־גיין אויפ'ן שידוך, און מען איז זיך בא־גאנגען אן איר. אין א שיינעם, העלן זומער טאג אין יאר 1927, איז דער יונגער סטודענט כ—טש אוועק מיט זיין כלה, די קריסטלאכע סטודענטקע סקושינ־סקא, אין א ווארשעווער קירכע, ער האט זיך אפגע'שמד'ט, גענומען "שלוב", און איז אריינגעקומען צו זיין מאמע און איר אפגעגעבן "מזל־טוב", דוקא אויף אידיש. די מאמע האט זיך גארניט אנגע־רופן, נאר גרויסע טרערן האבן זיך גע־קייקלט איבער איר בלייך געזיכט. ווען זי האט זיך בארואיקט האט זי דער־קלערט, אז אזוי לאנג ווי זי וועט לעבן וועט זי ניט ריידן מיט איר זון און ניט מיט איר "שנור". און זי האט איר ווארט געהאלטן. דערזון מיט זיין יונגער פרוי האבן געוואוינט אין ווארשע און ער האט ווייטער שטודירט. די מאמע אין לאדז איז געווארן אלץ בלייכער און בלייכער, אלץ פארצווייפלטער און פאר־ביטערטער. אין א געוויסער צייט ארום — מ'קאן ניט זאגן אויף זיכער צוליב וועלכער סיבה — האט די פרוי פון דעם אינזשינער כ—טש אנגעהויבן קרענקען אזוי ווייט, אז מען האט איר געמוזט אוועקפירן קיין דייטשלאנד, און מיט א יאר צוריק איז די פרוי כ—טש גע־שטארבן ניט זעענדיק זיך מיט איר איינ־ציק קינד.

פון דאמאלסט אן האט דער יונגער כ—טש ניט געהאט קיין רו, ער האט זיך קיין ארט ניט געקאנט געפינען. אים האט זיך אלץ אויסגעדאכט, אז ער, און ניט עפעס אנדערש, איז דער מערדער פון זיין מוטער. ער האט געזוכט צו נעמען אויף זיך עפעס א שטראף מיט וועלכער ער וואלט געקאנט אפקויפן זיין גרויסע זינד בנוגע זיין מוטער. גאנצע חדשים האט ער זיך געפלאגט, ביז ער איז געקו־מען צו דער איבערצייגונג, אז דאס איינ־ציקע וואס ער מוז טאן, כדי צו בארואיקן זיין געוויסן, איז צו ברייגגען רו זיין מאמען אין קבר און — צוריק אריבער־גיין צום אידנטום און זיך פאנאנדערגיין מיט זיין קריסטלאכער פרוי; אגב האט דער סטודענט ביי זיין ווייבל קיין "לע־קעכלאך" ניט געגעסן, און ער האט גע־האט אויסצושטיין שרעקלאכע צרות.

סוף כל סוף האט דער יונגערמאן זיך ענטשלאסן און ער האט דערקלערט זיין פרוי אז ער ווערט צוריק א איד, און ער רייסט איבער מיט איר אלע באציאונ־גען.

ניט אזוי לייכט איז אבער אים דאס אנגעקומען. די פרוי האט איר מאן גע־מאכט ווילדע און וויסטע סקאנדאלן, האט אים געשטערט, וואו און מיט וואס זי האט נאר געקאנט. זי איז געקומען קיין לאדז צום אינזשינער כ—טש און אים דערקלערט אז ער דארף איר העלפן אז זיין זון זאל זיך אפזאגן פון זיין פלאן צוריק צו ווערן א איד און זאל ווייטער מיט איר וואוינען.

דער יונגער סטודענט האט אבער גע־טאן דאס זייניקע. ער האט דערליידיקט אלע פארמאליטעטן אין ראבינאט און איז צוריק געווארן א איד, און ער איז צו זיין קריסטלאכער פרוי ניט צוריקגעגאנ־גען.

אבער דא איז ערשטע געשעען די ריכ־טיקע סענסאציע, די יונגע פרוי כ—טש האט דערוויייל געוואוינט ביי איר שווער און געווארט אז ער זאל פועל'ן ביי זיין זון לטובת איר.

דער אלמן אינזשינער כ—טש, שוין א מענטש פון קרוב פופציק יאר, איז אבער געווארן ניט גלייכגילטיק צו זיין יונגער שנור, און ער האט איר אנגעהויבן איינ־צורעדן, אז זי דארף זיך גארניט מצער זיין, וואס איר מאן וויל איר אוועקווא־רפן און צוריק ווערן א איד.

— אויף דעם — האט דער אלטער געזאגט — איז פאראן אן עצה — איך וועל ווערן א קריסט, און דו וועסט ווע־רן אנשטאט מיין זונ'ס פרוי — מיין ווייב.

די שנור האט אזוי שנעל ניט געענט־פערט אויף דעם דאזיקן פארשלאג, נאר ווען זי האט זיך איבערצייגט, אז איר מאן איז טאקע אויף אן אמת'ן געווארן צוריק א איד און זי האט קיין שום הא־פענונגען מער, האט זי מסכים געווען אויפ'ן פארשלאג פון איר שווער, וועלכער האט זיך טאקע גע'שמד'ט און ער איז גע־ווארן דער מאן פון זיין שנור.

קאכט זיך מיט דער דאזיקער מעשה אין די קרייזן וואס קענען די פאמיליע — ווי אין א קעסל.

איר קאנט פארמאגן

$5,000 לייף אינשורענס פאר 24 סענט א טאג (ווייניקער ווי איר באצאלט פאר א גאלאן גאזאלין) באטייליגנדיק זיך אין די דיווידענטן פון דער קאמפאני.

אזעלכע דיווידענטן וועלן קויפן נאך אינשורענס אדער וועלן רעדוצירן נאכפאלגנדיקע פרימיאומס אדער אנזאמלען אויף דעפאזיט, וואס טראגן אינטערעסט.

(דער אויבן אנגעוויזענער מוסטער איז באזירט אויפ'ן עלטער פון 25. עלטער פון 25 עטוואס העכערע פרעמיום דעפאזיט — אינגערע עטוואס נידעריקער).

פרעגט אן היינט

THE
MANUFACTURERS LIFE
INSURANCE COMPANY
HEAD OFFICE - - TORONTO, CANADA
Branch Office: 300 Huron & Erie Bldg., Winnipeg
W. A. KENNEDY, C.L.U., Branch Manager
M. WAISMAN, General Agent

אויף פרעמדע וועגן

א שפּאַנענדער ראָמאַן פון די לײַדן און קאַמף פון דעם אידישן וואַנדערער

פון דר. ל. ב—ן

(פאָרטזעצונג)

— דאָס אַלטע לײַדל ! — האָט זיך רייכמאַן צעלאַכט, נערוועז ציפּנדיק זײַנע וואַנצעס : — ווען די אידן וועלן האָבן אַלע פּאָליטישע רעכט ! . . . און ביי אַלע פּאָליטישע רעכט קאָן דען ניט בלײַבן אַ געזעלשאַפטלאַכער אַנטיסעמיטיזם, קאָן דען ניט אַנטשטיין דער שרעק לאַכסטער און עקאָנאָמישער אַנטיסעמיטיזם ? . . .נעמט צום ביישפּיל די נײַסטע דערשײַנונג אין רוסיש־פּוילן און אין די אַנדערע געגנטן, וואו די אידן צײַן זײערע חיינה פון מסחר — די דערשײַנונג פון די זאָנענאַנטע בשותפות'דיקע געשעפטן, וועלכע די אַנטיסעמיטן עפענען מיט דעם אויסדריקלאַכן צוועק צו באַיקאַטירן די אידישע געשעפטן, אוועקצונעמען ביי אידן זײערע לעבנס־מיטל צום לעבן און דאָס קאָן דאָך געשען אויך, ווען אידן וועלן שוין אפילו האָבן אַלע פּאָליטישע רעכט ! ווערט דאָך דער דאָזיקער מיטל פון באַיקאָטירן אידישע געשעפטן שוין פון לאַנג אָנגעוועדט פון די אַנטיסעמיטן אין די מערב אייראָפּיאישע לענדער, וואו אידן האָבן פּאָליטישע רעכט ! . . . און ווי פיל פאַבריקן באַיקאָטירן אידישע 'הענט' אין אַלע לענדער ! און צו וויפיל פאַכן לאָזט מען אינגאַנצן ניט צו קיין אידן ! היינט דער־נעזעלשאַפטלאַכער אַנטיסעמיטיזם, וואו און אין וועלכער לאַנד איז ער ניטאָ ! . . . נעמט אפילו אונזער אַמעריקע, דאָס פרייסטע לאַנד פון אַלע לענדער, וואו אידן האָבן אַלע רעכט ניט נאָר אויפ'ן פּאַפּיר, וואו מיר אידן האָבן אַ גרויסע פּאָליטישע מאַכט; וואו מיר האָבן אפילו אונזערן אַ מיניסטער אין דעם וואַשינגטאָנער קאַבינעט — נו, איז שוין דאָ אַלע גוט ? . . זיינען דאָ ניטאָ פאַבריקן, און געשעפטן, וואו מען נעמט ניט צו קיין אידן ? און קיין געזעלשאַפטלאַכער אַנטיסעמיטיזם איז דאָ ניט פאַראַן ? . . . פרעגט וועגן דעם אונזערע רייכע יאַהודים, און, אויב זיי וועלן זיך ניט שעמען, וועלן זיי אייך דערציילן, וויפיל באַליידיקונגען זיי האָבן דעם טאָג צוגעלאַך אַרונטערצושלינגען פון דעם דאָזיקן געזעלשאַפטלאַכן אַנטיסעמיטיזם ! . . . און צו וואָס ביי זיי פרעגן? — האָט זיך דאָקטאָר רייכמאַן אַ כאַפּ געטאָן נערוועז — זעען מיר דען ניט אַפּס אַליין, ווי ער דערשײַנט ביי אונז אין דער פרייער אַמעריקע מיט גיפט, דאָ און דאָרט, היינט אין אַזאַ פאַרמע און מאָרגן אין אַן אַנדערער ? . . . אמת, טאַקע, ער, דער אַנטיסעמיטיזם, באַהאַלט זיך דאָ באַלד, אָבער אַ באַהאַלטענע מכה איז ניט קיין אויסגעקוריערטע מכה, און קיין מאָל קאָן מען ניט זײַן זיכער, אַז די דאָזיקע באַהאַלטענע מכה וועט שפּעטער ווידער ניט אויסשלאָגן אין אַ גיפטיקן אַנטיסעמיטיזם ! . . . און איבערהויפּט לאָזט זיך ניט אַזאַ מכה, ווי דער אַנטיסעמיטיזם, ניט באַהאַלט און ניט אויסקוריר, ניט מיט קיין אויפקלאָר רונגען פון דער זאָנענאַנטער צווייליזאַציע

Doctors' Directory דאָקטוירים
IN ALPHABETICAL ORDER

Office	Residence	
63 578	51 250	דר. ס. דוש. בערמאַק, 834 מיין סטריט אפּס שטונדן פון 2—4 און 7—8 DR. J. C. BERMACK
54 107	54 107	דר. דוש. ברענער, 367 סעלקירק עוועניו אפּס שטונדן: 3—5, 7.30—8.30 DR. H. D. ISAACS & DR. J. BRENER
26 947	53 422	דר. א. גוטמאַן, 5—304 עוועניו בלאַק 265 פּאָרטעריש עוועניו אפּס שטונדן: 10—12, 2—6 און ביי אַפּאָינטמענטס DR. A. GUTTMAN
22 717	54 429	דר. ס. דושאַוויש, 404 באַיר בלדג. שטונדן, 11—12 און 3—6 און ביי אַפּאָינטמענטס DR. SIMON JAUVOISH
26 600	28 153	דר. ו. הערשפילד, 576 מיין סט. קאָר. אַלעקסאַנדער עוו. אפּס שטונדן 11—1, 2—5 און 7—9 DR. H. HERSHFIELD
52 744	51 772	דר. ב. א. וויקטאָר, קאָר. סעלקירק און סאַלטער (איבער דער באַנק) אפּס שטונדן פון 3—5 און 7—8 DR. B. A. VICTOR
53 720	52 278	דר. א. מאָיס, סט. דושאַנס בלאָק, פּריטשאַרד און מיין אפּס שטונדן פון 2—4.30 און 7—9 DR. A. MOYSE
	52 376	דר. דושא. כ. מעקטעוויש, שטונדן 2—5 און 7—9 פרויען און קינדער קראַנקהייטן 500 קאַלעדזש עוועניו, רעז. 504 קאַלעדזש עוועניו. DR. GEO. B. McTAVISH
53 181	53 181	דר. י. פּערלמאַן, 291 בראָאַדוועי, קאָר. טשאַרלס אפּס שטונדן פון 3—5 און 7—8 DR. I. PEARLMAN
54 866	51 968	דר. ס. קאָבערנסקי, סוויט 2 קראַאָס בלאָק (מיין און דאָפּערין עוועניו.) אפּס שטונדן פון 3—5 און 6.30—8 DR. S. KOBRINSKY
24 480	49 763	דר. מעקס ריידי (עקס רעי) 283 פּאָרטעדזש, קאָר. סטיס (100 פּאַראַנטאַ דושעוו, טראַסט בלדג.), לעבן איטאַנס שטונדן: פון 2—6 אוונט און ביי אַפּאָינטמענטס DR. MAX RADY
53 915	52 614	דר. סעם ראָדין, ראָיאַל בענק בילדינג (מיין און סעלקירק) אפּס שטונדן פון 3—4 און 6—8 DR. SAM RODIN
88 916	59 473	דר. א. ל. שובין, אפּס שטונדן 11—12 און 2—6 אפּס: בענק אָף קאַמערס בלדג., מיין און אַלעקסאַנדער רעזידענס: 414 סטעלאַ עוועניו. DR. A. L. SHUBIN
55 111	54 917	דר. פ. סעדזיאַק, שטונדן: 3—6 און ביי אַפּאָינטמענט. אפּס 962½ מיין סט. רעז. 434 סאַלטער סט. DR. F. SEDZIAK
		אויגן, אויערן, נאָז און האַלז
28 281	51 848	דר. י. ה. בעקמאַן, 800 באַיר בילדינג DR. J. H. BECKMAN
24 465	51 359	דר. ד. מ. דושענאָף, 830-2 סאַמערסעט בלאָק DR. D. M. GENOFF
		קינדער קראַנקהייטן
88 013	53 320	דר. ה. מעדאָווי 904 באַיר בלדג. 3—5; 332 מאַניטאָבאַ עוו. 11—12 DR. H. MEDOVY

Dentists Directory דענטיסטען
IN ALPHABETICAL ORDER

Office	Residence	
51 560	41 652	דר. י. בן עזרא, ב.א. 962½ מיין סט. קאָר. סעלקירק DR. I. BEN EZRA, B.A.
53 720		דר. מ. א. ברענמאַן, סוויט 1 סט. דושאַנס בלאָק, 984 מיין סט. DR. M. A. BREGMAN
86 115		דר. ס. אי. גרינבערג, 414 באַיר בילדינג. DR. S. E. GREENBERG.
52 744	39 829	דר. א. גאַרדנער, 409 סעלקירק עוועניו, קאָר. סאַלטער. (איבער דער ראָיאַל באַנק) DR. A. GARDNER
56 056		דר. ס. טשערטשיל, סוויט 1, טריק בלאָק, 972 מיין סטריט. DR. S. H. CHURCHILL

האָט איר געזען דעם פרידזשידייר הייזראַטאָר — אַ ספּעציעלער קאָמפּאַרטמענט וואָס דער־לײַכט צו געבן אַ פּייסטקייט צו האַלטן וועדזשעטײַבלס פרישע און כרופּע ? קומט אַריין אין אונזער שאָורום און זעט עס און אַנדערע פיטשערס וואָס מאַכט פּריידזשיריידיר פאַר דעם גרעסטן ווערט אין עלעקטרישע רעפרידזשי־רייטערס היינט צו טאָג.

Frigidaire Sales Corporation
WINNIPEG, MAN.

FRIGIDAIRE
דער שטילער אַוטאָמאַטישער רעפרידזשיריטער

"צו מיד צו עסן"

ווען איר פילט אַזוי, טרינקט אַ קאַפע־טיי.

רוט זיך אָפּ אַביסל !

זײַער שנעל וועט איר זײַן דער־פרישט — דער געפיל פון מיד־קייט איז אַוועק — און איר ווילט עסן.

רעד ראָז טיי

איז "גוטער טיי"

צוויי קוואַליטעטן — גרין לייבל און אָרענדזש פּיקאָו

אידישער בעל־טלאַכה באַווייזט וואָס ער קאָן

פון לובלין מעלדעט. מען וועגן פאַל־גענדער אינטערעסאַנטער געשיכטע :

דער 70 יאָריקער לובלינער אידישער בעלעכער־מייסטער ישעיה באַט, איז מיט עטלאַכע חדשים צוריק אַוועק אין מאַ־ניסטראַס, כדי לויט די נייע פאַראָרדע־נונגען אַרויסצונעמען אַ האַנטווערקער־קאָרטע. מען האָט אים אַזאַ קאָרטע גע־געבן און גלייכצייטיק האָט מען אים אויסמערקזאַם געמאַכט אויך אַ צעד, אַז ער וועט זיך מוזן שטעלן צום עקזאַ־מען, אַנדערש וועט ער ניט טאָרן האַלטן קיין געזעלן.

דער 70 יאָריקער ישעיה וועט זיך אַלז זאָ דאַרפן עקזאַמענירן (אויף פּוילישע !) אויב ער איז געגיס אין די רוי־שטאַפּן, וואָס האָבן אַ שייכות צו בלעכעריי וועט ער אויך מוזן וויסן פון וואַנען בלעך ציט זײַן אַפּשטאַמונג. אַביסל וויסנשאַפט וועט גען גרובן, מאַשינען און פאַרוואָס זאָל אַ בלעכער ניט וויסן וועגן דער געשיכטע פון רוי־שטאָף בכלל, וועגן דער בלעכעריי בראַנשע אויף דער וועלט. דער 70 יאָ־ריקער זאָן וועט זיך דאַרפן באַווייזן אויך מיט אַ שריפטלאַכער אינטעליגענץ, אַ־דערש קאָן מען דאָך אַזאַ איינעם ניט אַ־פאַרטרויען צו האַלטן אַ אינגל און אים לערנען די בלעכעריי־טלאַכה.

איז דער אַלטער אוועק און באַשלאָסן צו באַווייזן, אַז אַן אַן עקזאַמען אויף פּוי־ליש וועט ער אפשר ניט טאָרן האַלטן קיין לערן־אינגל, זאָל אָבער די וועלט וויסן, אַז ער, דער אַלטער אידישער בלעכער ישעיה באַט איז ניט עפּעס גלאַט אַ פאַרטאַטש, נאָר אַן אמת'ער בעל־מלאַכה !

האָט ער גענומען בלעך, אַ האַמער, און נאָך עטלאַכע וואָכן אַרבעט האָט ער מיט דער האַנט אויסגעהאַקט אַ גרויסן קונסט פאַרטרעט פון מאַרשאַל פּילסודסקי באַ־פּוצט מיט שיינע קינסטלערישע אַרבאַ־מענטן. ער האָט דעם פאַרטרעט געוויזן אַ קריסטלאַכן אינזשענער, יענער איז געווי־רען אַנטציקט און האָט געוואָלט ביי אים אויסקויפן דאָס בילד. דער אַלטער בלע־כער האָט אָבער דערקלערט, אַז ער וועט דאָס בילד פאַר קיין שום געלט ניט פאַר־קויפן. ער האָט נעמאַכט אַ מתנה דעם פּוילישן מאַרשאַל פּילסודסקי, און ער וועט דאָס אַליין אַוועקפירן קיין וואַרשע אין בעלווערער.

אָבער וואָס נעמט מען אויף אַ בילעט קיין וואַרשע ? אין בעלווערער איז ער זיכער, וועט מען אים אַריינלאָזן, ווײַל ער וועט מסתמנעמען אַ צײַנגניש פון דעם שטייער אמט, אַז ער האָט באַצאָלט אַלע שטייערן, און פון דער פּאָליציי, — אַז ער איז ניט קיין פאַרטייאישער.

דער לובלינער וואַיוואָדע האָט אויפגע־נומען דעם אַלטן אידישן בלעכער. דער וואַיוואָדע און אַ רייע העכערע באַאַמ־טע האָבן זיך נאָר שטאַרק פאַראינטערעס־סירט מיט'ן פאַרטרעט און אויסגעדריקט זײַער פאַרוואונדערונג, וואָס די העגט פון אַ 70יאָריקן בעל מלאַכה האָבן באַ־וויזן אויסצוהאַלטן אַזאַ קונסט פאַרטרעט.

איצט איז דער אַלטער ישעיה פאַרגע־מען מיט שאַפן זיך אַ בכבוד'יקע קאַפּאַ־טע און אויף אַ באַן־בילעט, כדי צו פאָר־נען אוועקפירן די מתנה צו מאַרשאַל פּיל־סודסקי.

פּעליסיערס לימיטעד
ברייערס פון
קאַנטרי "קלאַב" ביר
גאָלדן גלאָו אייל
XXX סטאַוט
בריודי — אַסבאָרן און מאַלוי, ווייניפּעג
טעלעפאָנען : — 42 304-5-6
פינקטלאַכע דעליווערי צו פּערמיט האַלדערס
צו פאַרקויפן אין
מאַניטאָבאַ — סאַסקאַטשעוואַן — אַלבערטאַ

פאַרבריצירט אין קאַנאַדע אונ־טער קאָנטראָל פון דער רעגי־רונג, געריינינקט פיר מאָל און געצייטיקט אין באַנד פאַר יאָרן

געבאָטלט אין 2 סייזעס :
40 אונצ. פלעשל
26 אונצ. פלעשל

Melchers
Gold Cross
Canadian Gin
Melchers Distilleries Limited, Montreal
Distillers since 1898

פרייט מיך, עס פרייט מיך ! . . א גאַסט, א גאַסט, האָט ער גערעדט אויפגערעגט אויף רוסיש. פאַשאַלוויסטאַ, פאַשאַלוי־סטאַ, קום, זיץ, זיץ ! . . איך האָב ניט געגלויבט, אַז דו זעסט אויס אַזוי . . . גאָר אַ נייער . . .

מעקנעק האָט צעמישט געשמייכלט און עפּעס געמורמלט . . .

— וואָס מאַכט איר, אַבראַשאַ ? אין אַניוטאַ צו אים צוגעגאַנגען מיט אַ גע־צוואונגענעם שמייכל, טראַכטנדיק בעת דעם מיט ביטערניש : גאָרניט דער אַל־טער אַבראַשאַ . . . ווי ער לויכט עס אַבי־סעל. זיין אַמעריקאַ !

— האַ, מאַדאַם ! האָט זיך מעקנעק אַ כאַפּ געטאָן, ווי גייט עס, ווי גייט עס ? האָט ער געמורמלט, דרויקנדיק איר האַנט און גונגנדיק זיך, און טראַכטנדיק : טפּוי, טייפּל, וואָס שרעק איך זיך ? איך וועל דאָ לאַנג ניט זיצן !

— ווי זאָל עס גיין אין אַמעריקע ? האָט אַניוטאַ אים געענטפערט און גע־צוואונגען געשמייכלט.

עטינבערג איז דערווייל צוגעגאַנגען צו דר. רייכמאַן און אַרויסגערעדט שטיל מיט אַ ציטערדיק קול :

— אַט מיין אַמאָליקער יונג . . . און אַמעריקאַנער עושר, אַן אַמעריקאַנער מיוחס, דער פּאַדליעץ . . .

— איך קען אים אויך, האָט הינדעלע זיך שטיל געוועגדעט צו רייכמאַנען, לעצ־טען יאָר האָב איך ביי אים אין שאַפּ גע־אַרבעט.

דר. עפּשטיין האָט געקוקט דאָ אויף מעקנעקן און דאָ אויף ליובאַ און האָט אויפגערעגט געשמייכלט.

— איך וועל אייך פאַרשטעלן. האָט זיך ליובאַ פּלוצים אָפּגערופן. מר. מעקנעק דר. עפּשטיין !

— איר קענט זיך, האָט זיך אַריינגע־מישט אַניוטאַ מיט אַ שמייכל.

— אַ, האָט זיך מעקנעק אַ כאַפּ געטאָן, אַ טראַם געטאָן צו עפּשטיין און אים גע־דריקט די האַנט. עפּשטיין האָט זיך האַלב אויפגעהויבן פון אָרט און אַרויסגערעדט אין אַ האַלב אַפּלאַכנדיקן טאָן : עס פאַר־שאַפט מיר גרויס ערע און פאַרגעניגן...

— ביידע מיוחסים אין אַמעריקע ! האָט עטינבערג אַרויסגעמורמלט אונטער דער נאָז און אויפגערעגט אַ צי געטאָן די באָרד מיט ביידע הענט.

— מר. מעקנעק — דר. רייכמאַן! האָט ליובאַ ווייטער פאַרגעשטעלט.

— אַ דאַקטאָר ! האָט עטינבערג אונ־טערבראָכן מיט אַן אימפּאַנירנדיקן טאָן און אַ קוק געטאָן אויף מעקנעקן מיט אַזוינע אויגן, וועלכע האָבן, דאָכט זיך, ווי געדערט : — איך בין נאָך אַלץ עמינבערג און צו מיר קומט ניט אַריין אַבי וועד ! . . — מר. מעקנעק — מר. הודקין ! האָט ליובאַס קול ווידער העל צוגעלוגנען.

— אַ פּיסאַטעל, אַ שרייבער ! האָט עטינבערג איר נאָכגעזאָגט מיט'ן זעלבן אימפּאַנירנדיקן טאָן.

— מר. מעקנעק . . . — ענטשול־דיקט — האָט זיך ליובאַ געוועגדעט צו הודקין'ען ניט ווייט פון איר — ווי איז דער נאָמען פון אייער . . . איך האָב פאַרגעסן . . .

— מיר בלומבערג — האָט ער גע־ענטפערט און ער האָט אַ קוק געטאָן מיט ליבע אויף זיין כלה.

— מר. מעקנעק . . . מיס בלומבערג!

— האָט ליובאַ איבערגעזאָגט.

— דעם שרייבערס כלה ! — האָט עטינבערג איר נאָכגעזאָגט.

מעקנעק האָט זיך פאַר יעדן באַזונדער העפלאַך פאַרנייגט און ער האָט זיך גע־פילט אַלץ שווערער און שווערער, אי פון עטינבערגס טאָן, אי פון אַלעס אַרום אים.

ליובאַ האָט פאַר אים אוועקגעשטעלט אַ שטול צווישן הודקינ'ען און עפּ־שטיינען. אַניוטאַ האָט פאַר אים אוועקגע־שטעלט אַ גלאָז טיי אויפ'ן טיש אין ער־נאָך אַלץ צעמישט, האָט זיך געזעצט, טראַכטנדיק : — איך וועל זיצן נאָר עט־לאַכע מינוט, אויסטרינקען די גלאָז טיי און דאַן אַוועקגיין . . . איך וועל אַן אַנ־דערש מאָל קומען ווען קיין געסט וועלן ניט זיין . . .

(פאָרטזעצונג — קומט)

אידישער בעל-מלאכה באַוויזט וואָס ער קאָן

האָט ער גענומען בלעך, אַ האַמער, און נאָך עטלאַכע וואָכן אַרבעט האָט ער מיט דער האַנט אויסגעהאַקט אַ גרויסן קונסט פאַרטרעט פון מאַרשאַל פּילסודסקי באַ־פּוצט מיט שיינע קינסטלערישע אַרבאַ־מענטן. ער האָט דעם פאַרטרעט געוויזן אַ קריסטלאַכן אינזשענער. יענער איז געווי־רען אַנטציקט און האָט געוואָלט ביי אים אויסקויפן דאָס בילד. דער אַלטער בלע־כער האָט אָבער דערקלערט, אַז ער וועט דאָס בילד פאַר קיין שום געלט ניט פאַר־קויפן. ער האָט נעמאַכט אַ מתנה דעם פּוילישן מאַרשאַל פּילסודסקי, און ער וועט דאָס אַליין אַוועקפירן קיין וואַרשע אין בעלווערער.

אָבער וואָס נעמט מען אויף אַ בילעט קיין וואַרשע ? אין בעלווערער איז ער זיכער, וועט מען אים אַריינלאָזן, ווײַל ער וועט מסתמנעמען אַ צײַנגניש פון דעם שטייער אמט, אַז ער האָט באַצאָלט אַלע שטייערן, און פון דער פּאָליציי, — אַז ער איז ניט קיין פאַרטייאישער.

דער לובלינער וואַיוואָדע האָט אויפגע־נומען דעם אַלטן אידישן בלעכער. דער וואַיוואָדע און אַ רייע העכערע באַאַמ־טע האָבן זיך נאָר שטאַרק פאַראינטערעס־סירט מיט'ן פאַרטרעט און אויסגעדריקט זײַער פאַרוואונדערונג, וואָס די העגט פון אַ 70יאָריקן בעל מלאכה האָבן באַ־וויזן אויסצוהאַלטן אַזאַ קונסט פאַרטרעט.

איצט איז דער אַלטער ישעיה פאַרגע־מען מיט שאַפן זיך אַ בכבוד'יקע קאַפּאַ־טע און אויף אַ באַן־בילעט, כדי צו פאָר־נען אוועקפירן די מתנה צו מאַרשאַל פּיל־סודסקי.

דער וועד העיר לאָזט וויסן אַז

מר. ש. רוסאָף

איז אָנגעשטעלט געוואָרן אַלס סעקרעטאַר און מענערזשער פון וועד העיר. אַלע וואָס דאַרפן עפּעס צום וועד העיר זײַנען געבעטן זיך מעלדן צו מר. רוסאָף.

מיר בעטן אויך אַלע די וואו מר. רוסאָף וועט זיך ווענדן וועגן די אָנגעלעגן־הייטן פון וועד העיר, זאָל מען אים אויפנעמען אַלס אַ פאַרטרעטער פון וועד העיר. דער אָפּיס איז אין תלמוד תורה, קאַרנער פּלאַראַ און טשאַרלס, אָפּ־סטערז. לעבן דעם גרויסן זאַל. אינגיכן וועלן מיר מעלדן דעם נומער טעלעפאָן.

סיום התורה ברידזשיינע

מר. און מרס. ש. גוטמאַן פון לימעריק, סאַסק.

גיבן אַריין אַ נײַע ספר תורה אין רעדזשיינער בית־יעקב שול, צום אָנדענק פון זײַער ערשטן קינדס ברמצוה וואָס וועט זײַן

שבת, פ׳ פינחס אין שול

און דער סיום התורה וועט זײַן

זונטאָג, דעם 20-טן יולי

כ״ד תמוז

אין תלמוד תורה האַל

2 אויזיגער נאָכמיטאָג

פון דאָרטן וועט מען טראָגן די ספר־תורה אין שול מיט אַ ריעסן פאַראַד. דאָרום בעטן מיר אַלע אירן פון רעדזשיינע און אַרום רעדזשיינע צו קומען אין דער באַשטימטער צײַט, אַנטײַל נעמען אין דער גרויסער מצוה, וואו מיר בעטן וואָן חלקנו בתורתך דאַרפן מיר יעצט קומען און נעמען אַ חלק מיט דעם אַרײַנ־שרײַבן אײַן אות אַרער אותיות, און דער אײַנקום וועט אײַך זײַן לשם מצוה, פאַר דער תלמוד תורה. פאַרגעסט ניט און קומט אַלע אין צײַט, וזכות המצוה וועלן מיר אַלע געהאָלפן ווערן בכל משאלות לבנו לטובה.

די קאָמיטע.

היימאַן און העסטרין
באַריסטערס, סאָליסיטאָרס און א. וו.
216 — מעקאַינטייר בלאָק — 216
טעלעפאָן 21 627
מר. העסטרינס וואוינונג:
306 סט. דושאַנס עוועניו, טעל. 53 133

שינבין, מאָראָזניק און ראָבלין
Shinbane, Morosnick & Roblin
Barristers, Solicitors and Notaries
באַריסטערס, סאָליסיטאָרס, נאָטאַריוס
Office: 207-8 Confederation Life Bldg.
457 Main St. Opposite City Hall
טעלעפאָן 6—21 345

טשערניאַק, קאַפּשטיין און ספּיוואַק
Barristers, Solicitors, Etc.
460 מיין סטריט
טעלעפאָן 24 591 און 24 666

א. ע. קאַנטאָר
אַדוואָקאַט און נאָטאַרי
A. E. CANTOR
אפּיס: 210 נאָטר דיים עוועניו
טעלעפאָן 89 223
רעזידענס:
103 בענערמאַן עוועניו, טעל. 51 353

ח. שולמאַן
אַדוואָקאַט און נאָטאַרי
געלט צו לייען אויף 6½ פּראָצענט
אפּיס: 592 מיין סטריט
H. SCHULMAN, B.A., LL.B.
לאָו אפּיס
Ste. 11, 592 MAIN STREET
צווישן לאָגאַן און אַלעקסאַנדער
טעלעפאָן 88 462

דייווידסאָן און ראַטנער
Davidson & Ratner
באַריסטערס, סאָליסיטאָרס און א. וו.
Barristers, Solicitors, etc.
Office: 406-7 Avenue Bldg. Ph. 26 080
265 Portage Ave. Winnipeg

בלוטיקע טעג

ראַסאַן פון אידישן לעבן אין דער צייט פון די ערשטע יאָרן פון דער וועלט מלחמה

פון י. נאַרטאַן

(פאָרטזעצונג)

פון זאַליעסקי איז בלאַס געוואָרן, ער האָט אָפּגעלאָזן טויבע'ן און ער האָט זיך איינגעהערט.

איצט האָט ער דערהערט קלאָר א געמיש פון מענשלאַכע שטימען און א קראַכען פון דער טיר. דער דערשראָקענער פּאַליאַק האָט געוואָלט אַרויסלויפן פון צימער; אָבער אין דעם דאָזיקן אויגנבליק איז די טיר אויפגעבראָכן געוואָרן און ער איז אַריינגעלאָפן אין די אַרעמס פון שלמה ראַנאַוון מיט זיינע חברים.

— דאָס איז דאָך ראַנאַוון! — דער רעוואָלוציאָנער! — האָט דער פּאַליאַק א געשריי געטאָן און ער איז געוואָרן בלאַס ווי קרייד.

— יאָ! דאָס בין איך, דו לומפּ! — האָט ראַנאַוון גענטפערט, א כאַפּ טוענדיק דעם פּאַליאַק ביי'ם קאַרק, — ענדלאַך וועסטו זיך אויך איבערציינען, אַז עס יעדער איד חנפ'עט זיך צו דעם פריץ און זיינט צו אים מה־יפּית.

ער האָט איצט הערזעען דער אַרימער טויבע'ן לינן א געבונדענע און ער האָט מיט'ן מעסער שנעל איבערגעשניטן די שטריק.

— איך ווייס וויפיל דו האָסט איבערגעזאָגט, טויבע, — האָט ער צו איר געזאָגט, — אָבער גלויב מיר, אַז איך וועל פאַר דיר ראַכע נעמען!

פון דער מיידל'ס אויגן האָבן זיך געגאָסן טרערן, אָלס זי האָט שנעל אַרויפגעוואָרפן אויף זיך אירע קליידער. איר געזיכט האָט זיך באַנאָסן מיט א טיפער רויטקייט פון שאַנדע, וואָס מענער האָבן איר געזעען האַלב נאַקעט; נאָר ווען זי איז שוין געווען אָנגעטאָן היט זי אַריינגערופן אין צימער סעמיאָנען מיט די אַנדערע חברים.

— מירקין און בלוישטיין, — האָט זי געזאָגט, — זאָלן בינדן דעם פּאַליאַק און אים גוט באַוואַכן; מיר מוזן אַלע גיין באַפרייען די אומגליקלאַכע מיידלאַך, וועלכע זיינען דאָ געבאַנגען. — אָך ווען איר זאָלט וויסן ווי יעמע אומגליקלאַכע מיידלאַך וועלן אייך דאַנקען און וויפיל זיי וועלן אייך דיַ־הענט קושן פאַר זייער באַפרייאונג.

טויבע האָט ניט איבערטריבן. די סצענע, וואָס האָבן זיך אָפּגעשפּילט, ווען ראַנאַוון מיט זיינע חברים האָבן אויפגעבראָכן די טיר פון די קאַמעראַך און דערקלערט די מיידלאַך אַלס פרייַ, זיינען געווען ווירנדע און האַרץ רייסנדיק. אין איין העמערל האָבן זיי נאָך געפונען א דייטשע אָפיצער, וועלכער האָט געהאַלטן אין זיינע הענט א נאַקעטע מיידל, נאָך נאָר א קינד, און וועלכע האָט זיך געצאַפּעלט אין זיינע הענט, ווי א פליג אין שפּין וועב. ראַנאַוון האָט געכאַפּט דעם יונגער און ער האָט אים דורכגעשליַדערט דערט דורכ'ן פענסטער פון דעם צווייטן שטאָק, אַז מען האָט געמיינט, דאָס דיַ ביינער זיינען אים צעשאָטן געוואָרן.

דאָס האָבן זיי זיך צוריקגעקערט אין דעם צימער וואו פאַן זאַלעסקי איז פון לעבן באַוואַכט.

— אין איצט, דו פרויען הענדלער, וועסטו באַצאָלן פאַר די ליידן פון די אומגליקלאַכע, — האָט ראַנאַוון געדרעט מיט א שרעקלאַכער שטימע, — דו וועסט באַצאָלן פאַר די יונגע לעבנס, וואָס דו האָסט צעבראָכן.

— האָט רחמנות, — האָט פאַן זאַליעסקי זיך געבעטן, ציטערדיק ווי א בלאַט, — איך ווייס דאָך, אַז דאָס אַלץ איז דיַ שולד פון דיַ דייטשן.

דאָ האָט זיך ראַנאַוון, ניט געקאָנט מער זיך באַהערשן און ער האָט דעם פּאַליאַק אַראָפּגעלאָזן א פייערדיקן פּאַטש.

— לומפּ! זייט איר, אַלע אייערע פּויִשלישע שליאַכטעס! — האָט ראַנאַוון צו אים גערונערט, — איר אַליין העצט קעגן אידן; איר באַנייט אַלע פאַרברעכנס קעגן די אומגליקלאַכע אידן, מיט וועלכע איר לעבט צוזאַמען שוין זייט הונדערטע יאָרן, און די שולד וואַרפט איר אויף אַנדערע, אויף די דייטשן, איר אַליין האָט פאַראַטן פּוילן, צו די דייטשן, איר זייט שולדיק אין די אַלע אומגליקן, וואָס דאָס פאָלק ליידעט, און דו און דיינע חברים זאָלן חרפּה באַצאָלן.

— לאָזט מיר נאָר אָפּ דעם דאָזיקן מאָל — האָט דער פּאַליאַק זיך געבעטן און עס האָט אים נעקלאַפּט א צאָן אין א צאָן פון שרעק, — איר וועט זעען, אַז איך וועל זיך בעסערן.

— אפשר וועסטו אים מאַקע לאָזן לויפן דעם דאָזיקן מאָל, — האָט בלויַ שטיין געפרוגט בעטן, — איך גלויב דאָ, אַז ראַכע איז ניט קיין אידישע מידה.

— און איך האָב דיר שוין לאַנג געזאָגט, אַז די אמת'ע נקמה פון א שונא, — האָט ראַנאַוון גערעדט אויפגערעגט, — ווען אידן וואָלטן נעקאָנט נעמען נקמה וואָלטן זייערע שונאים פאַר זיי מורא געהאַט, די אַנטיסעמיטן וואָלטן ניט געהויבן אַזוי פיל דעם קאָפּ. ניין, איך גוויל לערנען די אידן, אַז זיי זאָלן יאָ נעמען ראַכע, דער לומפּ מוז שטאַרבן.

(פאָרטזעצונג קומט)

Classified Section — קלאַסיפייד סעקשען

פּעציעלע פּרייזן פאַר אַרווערטיזינג אין דער קלאַסיפיצירטער אָפּטיילונג

איין כאַר, 5 ס. פער "אַליין ריידן"	פאַר 3 מאָנאַטן $2.15
פאַר א וואָך, 20 ס	פאַר 6 מאָנאַטן $4.00
פאַר א מאָנאַט, 75 ס	פאַר 1 יאָר, $7.50

:: פערזענלאַכעס :: PERSONAL

פליכטוואַטע מענער — נייע האָר —
אין 10 ביז 60 טעג גאַראַנטירט; שאַרבן קרעזן, דענדראַף, שאַרבן עקזעמאַ, נעריוויקס דורך פערזענלאַכער באַהאַנדלונג.
FRANKS, 207 Montgomery Bldg.
215½ Portage Ave.
א סך באַשטעטיקונגען אויפן פאַרלאַנג

SIMPSON & COMPANY
בייליפס
לייסענסד און באַנדעד
ד. סימפּסאָן, מענעדזשער
404 McINTYRE BLOCK PH. 88 008

נעלט!
פאַר אייערע באַלדיקע נויטן
$50 ביז $500
צוועלף מאָנאַטן צו באַצאָלן עס צוריק.
ריזאָנייבל ריינטס. פינקסלאַכע באַדינונג.
שטריינג פאַרטרוילאַך
אָפן טעגלאַך ביז 7.30 נאַכמיטאָג.
General Loan and Insurance Agency
718 Somerset Block, Winnipeg
Phone 24 789

R. B. ORMISTON
פלאָריסט
ציוויי סטאָרס צו אייער באַדינונג
96 Osborne St., Phone 42 386
340 Portage Ave., Phone 24 791
קומען טעלעגראַפירט איבעראַל

פאָנדיישאָנס פאַר מצבות נעמאַכט און פאַרריכט פאַר אייער צופרידנהייט.
JOHN SCHALER
Phone 5993921

A. MUIR
אוטאָריזירטער
דיקע פינישינג סטיישאָן
פעדערס און באַרי ריפּעירס
376 FURBY ST.
PH. 33 255

לייף אינשורענס
בעסער צו האָבן א פּאָליסי און ניט דאַרפן עס, איידער דאַרפן דאָס און ניט האָבן..
P. A. TEMPLETON
807 Electric Railway Chambers
Phone 89 688

Winnipeg Beach and Gimli
שוחט מ. קאַהן, צו יעדער צייט אין
15 Spruce St.

:: צו פאַרענטן :: FOR RENT

צו פאַרענטן דריי קאַטעדזשעס צו דריי רומס אין גרעגד ביטש ביים לייק. טעלעפאָנירט 100 52.

פאַרלאַנגט א פרוי אדער א קאַפּל צו פאַרנעמען א רום, געצאָלט ניט נויטיק. זיך וועגדן אין 744 סעלקירק עוועניו.

ארבעטער פאַרלאַנגט HELP WANTED

פאַרלאַנגט אין עקספּיריענסד קלערק סינגל מאַן, פאַר א קאַנטרי דזשענעראַל סטאָר. זאָל קאָנען ריידן גוט ענגליש, גוטער סיילסמאַן און סטאַקקיפּער. קיין אנדערער זאָל זיך ניט וועגדן. זיך וועגדן אין
STONE FUR CO.
Winnipeg Piano Bldg., Winnipeg

פאַרלאַנגט אין עקספּיריענסד קלערק פאַר א דזשענעראַל סטאָר, מוז קאָנען ריידן אונגאַרישן און ענגליש. שרייבט וויפל געהאַלט פאַרלאַנגט און ניט אַז רעפערענסעס. זיך וועגדן צו "דאָס אידישע וואָרט" באָקס 564.

:: פאַר קויפן :: FOR SALE

8 רומיקע הויז מיט אַלע נייסטע און מאָדערנע איינריכטונגען אויף זייער א שיינעם און גרויסן לאָט אויף איינער פון די שענסטע נאַסן אין דעם נאָרדלאַכן טייל פון שטאָט, צום פאַרבייטן פאַר א הויז אַנדרלט שנעל אויב איר ווילט א שיינע היים אין שענסטן געגנט אין דער נאָרט עגד.

דעליקאַטעסן סטאָר צו פאַרבייטן פאַר א הויז אדער קאַטעדזש. איינגנטימער מוז גלייך פאַרלאַזן די שטאָט דאָס איז א גוטע ביזנעס פאַר יעמאַנדן.

פרעגט זיך באַלד ביי די שעפס איידזשעסוס לטד.

גוטע סטאָר מיט 2 כוויטס פון 5 צימערן יעדער פיל מאָדערן אין זייער א גוטן לאָקיישאָן. פּאַזיטיוו זיכער צו מאַכן א פייעם פון ביזנעס נאָך פיל יאָרן אין דעם זעלבן פּלאַץ וואו ער האָט זיך אַרויפגעאַרבעט! אויב איר האָט א הויז אדער א סטאָר וואו איר זייט זיכער צו מאַכן א שיינעם לעבן.

אויב איר ווילט א הויז, זעט
ח. פערלמאַן און נ. זעלטשען
MUTUAL AGENCIES
796 Main Street Phone 51 000

S S S S S S S S S S S

הייזער צו פאַרקויפן

א שיינער זעקס רומיקער פריים קאַטעדזש וואָס באַשטייט פון א גרויסער קיטשען און דייַנינג רום מיט פרענטש טירן צו א גרויסער לייוינג רום, שיינער סאַן פּאָרכאַר און 3 בעדרומס. אויף פלאַרס דורכאויס און הייסע וואַסער באַהייצונג. שטייט אויף א 33 פוס לאָט שיין אַרומגערינגלט מיט ביימער און האָט א גרויסן סטאָקע גאַראַדזש. דאָס איז אין אין צווייטן בלאָק פון מיין סטריט אין סט. דזשאָנס דיסטריקט אויב איר זוכט א ריכטיק גוטע היים צו א באַרגין פריי זעט עס, פאַר $3.300 מיט $500 קעש. פאַר אַפּאָינטמענט רופט אָפּ
MR. LAWRIE, OF
J. J. SWANSON & CO. LTD.
601 Paris Bldg., Phone 26 349
or Evgs. 503-007

צו פאַרקויפן א בוקקייס ביליק.
זיך וועגדן אין 484 פּלאַרא עווע.

צו פאַרקויפן אָדער פאַרבייטן
א גוטן שעוראַלעי טראַק, נתיין און קעטל באַדי. זיך וועגדן אין 340 אַלפּדער עווע., טעלעפאָן 021 52.

צו פאַרקויפן א קאַנפעקשאָנערי און אַרבעטס קלייַדער סטאָר לעבן א גוטן אַרבעטס פּלאַץ, קליינער סטאָק, פיסקטשורס געריענס, $15 א מאָנאַט רענט, בויַיז 3 שטיגדן אַרבעט א טאָג. טעלעפאָנירט 204 25.

אַסיגנאַן עווע., א 12 רום הויז אויף איינעם פון די שענסטע לאָטס אין שטאָט, ביים ברעג פון טייך. א הויז וואָס האָט געקאָסט דריַיסיק טויזנט דאָלאַר צו בויען, אין ערשט־קלאַסיק צושטאַנד, ניי דעקאָרירט אין העכסט מאָדערן, מיט פאַרקויפט ווערן פאַר ווייניקער ווי האַלב פריַיז. דער גרעסטער באַרגיין אין שטאָט פאַר בלויז $12.500. קאָן געקויפט ווערן מיט קליינעם קעש פיינענס. א גוטער אינוועסטמענט.

5 רום מאָדערן קאַטעדזש אין ערשטקלאַסיקן צושטאַנד. מיט גוטן גאַראַדזש אויף א שיינעם לאָט אויף אַבערדין עווע., פריַיז בלויז $2.800 מיט $800 קעש.

אויב איר ווילט א הויז, זעט
ח. פערלמאַן און נ. זעלטשען
MUTUAL AGENCIES
796 Main Street Phone 51 000

היינט אויף דער ראַדיאָ

CKY
ווינניפּעג
3.00—מוזיק.
6.45—ליבעראַלע פאַרטיי.
8.30—רעדע פון ה. ה. סטיוואַנס
9.30—סטודיע נאַוועלטי.
11.00—סי. פּי. אַר. פּראָגראַם פון בענף
CNRW 780
ווינניפּעג
7.00—סאַפּראַנאָ. אינסטרומענטאַלער קוואַרטעט פון פאַרט גערי האָטעל
CJRW 499.7
פלעמינג
5.40—מוזיק.
6.15—אַנקל פּיטער.
CJGX 650
יאָרקטאָן
7.15—פאַרמערס פריַיערי ראַדיאָ שעה.
WLW 700
6.00—סינסינעטי, פאַרשייד.
6.30—סינסינעטי, אָרקעסטער.
WBBM 770
7.00—שיקאַגאָ. אָרקעסטער.
WTAM 1070
7.30—קליוולאַנד "מאַטאַרס פּאַרטי".
WLW 700
8.00—סינסינעטי, געזאַנג פּראָגראַם.
WCCO 810
9.00—מינעאַפּאָליס־סט. פּאָל, פּיטשער.
WGN 720
9.30—שיקאַגאָ. אָרקעסטער.
WMAQ 670
10.00—שיקאַגאָ. טאַנץ מוזיק.
WBBM 770
11.00—שיקאַגאָ. טאַנץ מוזיק.

NEW PALACE THEATRE
היינט. מאָרגן און מיטוואָך
"היים פאַר פאַריז"
דורכאויס רייזדניק לאַכנדיק און זינגענדיק
אויך רייזדניקע קאָמעדיע — פּאַקס נייעס

אין פעלעס טעאַטער

איינע פון די אינטערעסאַנטסטע און העכסט אמוזירנדיקע בילדער ווערט היינט געוויזן אין פעלעס טעאַטער. דאָס בילד הייסט "היים פאַר פאַרין", דאָס איז א דורכאויס רייזדניק, לאַכנדיק און זינגענדיק בילד, געשפּילט פון ערשט קלאַסיקע אַקטיאָרן און אַקטריסעס. אויף א רייזדיקע קאָמעדיע און פּאַקס נייעס. צוליב דעם מאַניטאָבא דיימאָנד יובילעי, דינסטאָג, דעם 15טן יולי, וועט זיך דער טעאַטער עפענען 12 אַזייגער בייטאָג.

יעקב שמעלניצקי ע"ה
מיר דריקן אויס אונזער טיפן מיטגעפיל צו זיין פרוי און קינדער אין דער נאָענטער פאַמיליע אין זייער שווערן אומגליק. מיר ווינשן זיי זיי זאָלן מער קיין צער ניט וויסן.
מר. און מרס. מ. סטיין
ווערגין, מאַסק.

פיינט אייער הויז איצט
שיין, גוט און ביליק
ראַיעלע אַרבעט און צופרידנהייט
MAX GORDON
484 FLORA AVE.

דאָס אידישע וואָרט

ראַסאַן פון אידישן לעבן אין דער צייט פון די ערשטע יאָרן פון דער וועלט מלחמה

פון י. נאַרטאַן

אין צער און טרויער אויף דעם פריצייטיקן טויט פון

מר. זעליק סלוצקער ע"ה

(עדמאַנטאָן)

זעליק סלוצקער ע"ה
(עדמאַנטאָן)
אין טיפן טרויער אויף דעם פריצייטיקן טויט פון דעם אומדערוואַרטן טעמן אומגליק וואָס עס האָט אייך געטראָפן מרס. סלוצקער אין אייער פאַמיליע. מיר טיילן מיט אייער גרויסן צער. מיר ווינשן אייך אַלעמען געטרייסט צו ווערן און מער קיינמאָל פון קיין צער ניט וויסן.
מיטגלידער פון
עדמאַנטאָנער רויע פּוטעראַרג אַסאָסיאַיישאָן

זעליק סלוצקער ע"ה
(עדמאַנטאָן)
צו זיין פרוי און קינדער און צו דער גאַנצער פאַמיליע דריקן מיר אויס אונזער טיפסטן מיטגעפיל אויף דעם פאַרלוסט פון זייער ליבן מאַן און פאָטער וועלכער איז פון זיי אָפּגעריסן געוואָרן אין זיינע מיטעלע יאָרן. נאָט זאָל הייל אייערע פאַרוואונדעטע הערצער. מיר ווינשן אייך אַלעמען געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.
מוטער פאַראיין פון תלמוד תורה

זעליק סלוצקער ע"ה
(עדמאַנטאָן)
מיר פיקן מיט דעם צער פון זיין פרוי און פון דער גאַנצער פאַמיליע דורך דעם שווערן פאַרלוסט פון זייער ליבן מאַן און פאָטער. מיר ווינשן אים אַלעמען געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.
עדמאַנטאָנער חברה קדישא

זעליק סלוצקער ע"ה
(עדמאַנטאָן)
אין טיפן טרויער ערן מיר זיין ליכטיקן אַנדענק. מיר שיקן אונזער טרייסט צו זיין פרוי און קינדער אין זייער גרויסן פאַרלוסט און מיר ווינשן זיי מער קיינמאָל פון קיין צער ניט וויסן.
מר. און מרס. א. קריסטאַל

זעליק סלוצקער ע"ה
(עדמאַנטאָן)
צו דער פרוי און דער גאַנצער פאַמיליע דריקן מיר אויס אונזער טיפסטן מיטגעפיל אין זייער שווערן אומגליק. מיר ווינשן זיי אַלעמען געטרייסט צו ווערן און איר זאָלט שוין מער קיינמאָל פון קיין צער ניט וויסן.
עדמאַנטאָנער פרויען חברה קדישא

זעליק סלוצקער ע"ה
(עדמאַנטאָן)
אונזער טרייסט און מיטגעפיל צו זיין פרוי און זיינע קינדער אויף דעם פריצייטיקן טויט פון זייער מאַן און פאָטער וועלכער איז אַזוי פריצייטיק אויעק פון דער וועלט. מיר ווינשן אייך געטרייסט צו ווערן און מער קיינמאָל פון קיין צער ניט וויסן.
שמעלניצקי ברידער און פאַמיליעס

זעליק סלוצקער ע"ה
(עדמאַנטאָן)
אין טיפן צער און טרויער שטייען מיר מיט געבויגענע קעפּ ביי זיין פריצייטיקן קבר און מיר באַדויערן דעם גרויסן פאַרלוסט פון אונזער חברה.
מיר דריקן אויס אונזער האַרציקן מיטגעפיל צו זיין פרוי און קינדער און צו דער גאַנצער פאַמיליע אין דער גרויסער פאַרלוסט.
נאָט זאָל אייך אַלעמען געטרייסט און איר זאָלט שוין מער קיינמאָל פון קיין צער ניט וויסן.
חברה משניות פון עדמאַנטאָן

זעליק סלוצקער ע"ה
(עדמאַנטאָן)
מיר דריקן אויס אונזער טיפן מיטגעפיל צו דער פרוי און קינדער אין דער גאַנצער פאַמיליע אין זייער גרויסן פאַרלוסט.
מר. און מרס. ד. גלאַזמאַן און קינדער

זעליק סלוצקער ע"ה
(עדמאַנטאָן)
מיר דריקן אויס אונזער טיפן מיטגעפיל צו מרס. סלוצקער און אירע פאַר'יתומ'טע קינדער דריקן מיר אויס אונזער האַרציקסטן מיטגעפיל אויף דעם פאַרלוסט פון זייער פריצייטיקן פאַרשטאָרבענעם מאַן און פאָטער. מיר ווינשן אייך געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.
מר. און מרס. דזש. קאַנאַנאַ

זעליק סלוצקער ע"ה
(עדמאַנטאָן)
מיר זיינען שטאַרק דערשיטערט פון דעם אומדערוואַרטן טעמן אומגליק וואָס עס האָט אייך געטראָפן מרס. סלוצקער אין אייער פאַמיליע. מיר טיילן מיט אייער גרויסן צער. מיר ווינשן אייך אַלעמען געטרייסט צו ווערן און מער קיינמאָל פון קיין צער ניט וויסן.
מר. און מרס. ס. לעווין
מר. מ. גאָפּסקי

זעליק סלוצקער ע"ה
(עדמאַנטאָן)
מיר דריקן אויס אונזער טיפן מיטגעפיל צו דער פרוי און קינדער אין דער גאַנצער פאַמיליע אין זייער גרויסן פאַרלוסט פון זייער ליבן מאַן און פאָטער. מיר ווינשן זיי אַלעמען געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.
מר. און מרס. ו. ווייסמאַן

זעליק סלוצקער ע"ה
(עדמאַנטאָן)
מיר דריקן אויס אונזער טיפן מיטגעפיל צו דער פרוי און קינדער אין דער גאַנצער פאַמיליע אין זייער גרויסן פאַרלוסט פון זייער ליבן מאַן און פאָטער. מיר ווינשן זיי אַלעמען געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.
מר. און מרס. ס. שוגערמאַן
(בוטשער)

זעליק סלוצקער ע"ה
(עדמאַנטאָן)
מיר דריקן אויס אונזער טיפן מיטגעפיל צו מרס. סלוצקער אין דער גאַנצער פאַמיליע אין זייער גרויסן פאַרלוסט פון זייער ליבן מאַן און פאָטער. מיר ווינשן זיי אַלעמען געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.
מר. און מרס. ד. לאַזאַווסקי
מר. און מרס. ל. דיפּערשטיין

זעליק סלוצקער ע"ה
(עדמאַנטאָן)
מיר דריקן אויס אונזער טיפן מיטגעפיל צו דער פרוי און קינדער אין דער גאַנצער פאַמיליע אין זייער גרויסן פאַרלוסט פון זייער ליבן מאַן און פאָטער. מיר ווינשן זיי אַלעמען געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.
מר. און מרס. ס. פאַלסקי

זעליק סלוצקער ע"ה
(עדמאַנטאָן)
מיר דריקן אויס אונזער טיפן מיטגעפיל צו מרס. סלוצקער אין אירע פאַר'יתומ'טע קינדער דריקן מיר אויס אונזער האַרציקסטן מיטגעפיל אויף דעם פאַרלוסט פון זייער פריצייטיקן פאַרשטאָרבענעם מאַן און פאָטער. מיר ווינשן אייך געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.
מר. און מרס. ה. סאַטאַנאָוו

זעליק סלוצקער ע"ה
(עדמאַנטאָן)
מיר דריקן אויס אונזער טיפן מיטגעפיל צו דער פרוי און קינדער אין דער גאַנצער פאַמיליע אין זייער גרויסן פאַרלוסט פון זייער ליבן מאַן און פאָטער. מיר ווינשן זיי אַלעמען געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.
מר. און מרס. ס. דאַלגאַנאָקאַ

זעליק סלוצקער ע"ה
(עדמאַנטאָן)
מיר פילן מיט דעם דעם גרויסן צער פון דער אַלמנה און די פאַר'יתומ'טע קינדער אין זייער טראַגישן פאַרלוסט פון זייער ליבן מאַן און פאָטער. מיר ווינשן אייך אַלעמען געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.
מר. און מרס. ס. לאַזאַרעוויטש

זעליק סלוצקער ע"ה
(עדמאַנטאָן)
מיר דריקן אויס אונזער טיפן מיטגעפיל צו דער אַלמנה און די יתומים אין זייער שווערן פאַרלוסט. מיר ווינשן זיי אַלעמען געטרייסט צו ווערן און מער קיינמאָל פון קיין צער ניט וויסן.
מר. און מרס. ס. שוגערמאַן

זעליק סלוצקער ע"ה
(עדמאַנטאָן)
מיר דריקן אויס אונזער טיפן מיטגעפיל צו דער אַלמנה און די יתומים אין דער גאַנצער פאַמיליע אין זייער שווערן פאַרלוסט. מיר ווינשן זיי אַלעמען געטרייסט צו ווערן און מער קיינמאָל פון קיין צער ניט וויסן.
מר. און מרס. ה. סעמעלס

זעליק סלוצקער ע"ה
(עדמאַנטאָן)
מיר דריקן אויס אונזער טיפן מיטגעפיל צו דער פרוי און קינדער אין דער גאַנצער פאַמיליע אין זייער גרויסן פאַרלוסט פון זייער ליבן מאַן און פאָטער. מיר ווינשן זיי אַלעמען געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.
מר. און מרס. ל. גאַרפין

זעליק סלוצקער ע"ה
(עדמאַנטאָן)
צו אייך מרס. סלוצקער און אייערע קינדער און דער גאַנצער טיפסטן מיטגעפיל אין דעם גרויסן אומגליק וואָס עס האָט אייך געטראָפן. איך ווינש זיי אַלעמען געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.
מרס. ל. גאַרפין

זעליק סלוצקער ע"ה
(עדמאַנטאָן)
מיר דריקן אויס אונזער טיפן מיטגעפיל צו דער פרוי און קינדער אין דער גאַנצער פאַמיליע אין זייער גרויסן פאַרלוסט פון זייער ליבן מאַן און פאָטער. מיר ווינשן זיי אַלעמען געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.
מר. און מרס. א. עסטרין

זעליק סלוצקער ע"ה
(עדמאַנטאָן)
מיר דריקן אויס אונזער טיפן מיטגעפיל צו מרס. סלוצקער אין אירע פאַר'יתומ'טע קינדער דריקן מיר אויס אונזער האַרציקסטן מיטגעפיל אויף דעם פאַרלוסט פון זייער פריצייטיקן פאַרשטאָרבענעם מאַן און פאָטער. מיר ווינשן אייך געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.
מר. און מרס. ב. לאַזאַווסקי
מר. און מרס. ל. דיפּערשטיין

זעליק סלוצקער ע"ה
(עדמאַנטאָן)
מיר פילן מיט דעם דעם גרויסן צער פון דער אַלמנה און די פאַר'יתומ'טע קינדער אין זייער טראַגישן פאַרלוסט פון זייער ליבן מאַן און פאָטער. מיר ווינשן אייך אַלעמען געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.
מר. און מרס. א. זויימאַן

זעליק סלוצקער ע"ה
(עדמאַנטאָן)
אין טיפן טרויער שטייען מיר ביי זיין פרישן קבר און דריקן אויס אונזער טיפסטן מיטגעפיל צו זיין פרוי און קינדער אין דער גאַנצער פאַמיליע אין זייער גרויסן פאַרלוסט פון זייער ליבן מאַן און פאָטער. מיר ווינשן זיי אַלעמען געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.
מר. און מרס. ז. פאַלסקי

זעליק סלוצקער ע"ה
(עדמאַנטאָן)
אין טיפן טרויער ערן מיר זיין טראַגישן טויט. מיר ווינשן זיין פרוי און קינדער אין דער גאַנצער פאַמיליע אין זייער גרויסן פאַרלוסט פון זייער ליבן מאַן און פאָטער. מיר ווינשן זיי אַלעמען געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.
מר. און מרס. ה. סעמעלס

זעליק סלוצקער ע"ה
(עדמאַנטאָן)
אין טיפן טרויער ערן מיר זיין פריצייטיקן טויט. מיר ווינשן זיין פרוי און קינדער אין דער גאַנצער פאַמיליע אין זייער גרויסן פאַרלוסט פון זייער ליבן מאַן און פאָטער. מיר ווינשן זיי אַלעמען געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.
מר. און מרס. ס. לעווין
מר. מ. גאָפּסקי

זעליק סלוצקער ע"ה
(עדמאַנטאָן)
מיר דריקן אויס אונזער טיפן מיטגעפיל צו דער פרוי און קינדער אין דער גאַנצער פאַמיליע אין זייער גרויסן פאַרלוסט פון זייער ליבן מאַן און פאָטער. מיר ווינשן זיי אַלעמען געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.
מר. און מרס. ס. לאַזאַרעוויטש

זעליק סלוצקער ע"ה
(עדמאַנטאָן)
אין טיפן טרויער דריקן מיר אויס אונזער טיפסטן מיטגעפיל צו מרס. סלוצקער און אירע קינדער אויף דעם פריצייטיקן טויט פון זייער ליבן מאַן און פאָטער. מיר ווינשן זיי אַלעמען געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.
מר. און מרס. ס. שוגערמאַן